

Uljaste maastikukaitseala kaitsekorralduskava 2018–2027

Keskkonnaamet 2017

SISUKORD

SISUKORD.....	2
SISSEJUHATUS	4
1. ÜLDANDMED.....	5
1.1. Ala iseloomustus	5
1.2. Maakasutus.....	6
1.3. Huvigrupid	8
1.4. Kaitsekord	8
1.5. Uuritus.....	10
1.5.1. Läbiviidud inventuurid ja uuringud	10
1.5.2. Riiklik seire.....	11
2. VÄÄRTUSED JA KAITSE-EESMÄRGID.....	14
2.1. Elustik.....	14
2.1.1. Taimestik.....	14
2.1.1.1. Järv-lahnarohi ja vesilobeelia	14
2.2. Kooslused.....	17
2.2.1. Mageveekogud.....	19
2.2.1.1. Liiva-alade vähetoitelised järved (3110).....	19
2.2.1.2. Huumustoitelised järved ja järvikud (3160)	21
2.2.2. Rabad	21
2.2.2.1. Looduslikus seisundis rabad (7110*)	21
2.2.3. Metsakooslused.....	22
2.2.3.1. Vanad loodusmetsad (9010*).....	22
2.2.3.2. Vanad laialehised metsad (9020*).....	23
2.2.3.3. Rohunditerikkad kuusikud (9050).....	24
2.2.3.4. Okasmetsad oosidel ja moreenikuhjatistel (9060).....	24
2.2.3.5. Soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*).....	25
2.2.3.6. Siirdesoo- ja rabametsad (91D0*)	25
2.3. Maastik.....	26

2.4.	Muud väärtused	27
3.	KÜLASTUSKORRALDUS	29
3.1.	Tähised	29
3.2.	Olemasolev külastustaristu.....	31
3.3.	Matkaraja hooldamine.....	31
3.4.	Piktogramm, tõkkepuu	32
4.	KAVANDATAVAD KAITSEKORRALDUSLIKUD TEGEVUSED JA EELARVE	33
4.1.	Tegevuste kirjeldus	33
4.1.1.	Inventuurid, seired ja uuringud.....	33
4.1.1.1.	Riiklik seire.....	33
4.1.2.	Hooldus, taastamine	33
4.1.2.1.	vaadete avamine	33
4.1.3.	Taristu	34
4.1.3.1.	Tähiste paigaldamine.....	34
4.1.3.2.	Külastustaristu rekonstrueerimine ja matkaraja hooldamine.....	34
4.1.3.3.	Piktogrammide ja tõkkepuu paigaldamine	35
4.1.4.	Eeskirjad, kavad.....	35
4.1.4.1.	Kaitsekorralduskava vahehindamine ja uuendamine	35
4.2.	Eelarve.....	37
5.	KAITSEKORRALDUSE TULEMUSLIKKUSE HINDAMINE	39
	KASUTATUD ALLIKAD	43
	Lisa 1. Kaitse-eeskiri	46
	Lisa 2. Väärtuste koondtabel.....	51
	Lisa 3. Madalsoode ja rabade linnustiku riikliku seire 2001. aasta andmed.....	54
	Lisa 4. Hüdrokeemiliste näitajate aegread Uljaste järve vees (riikliku seire 2015. a aruanne)	55
	Lisa 5. Uljaste järve veetaimestiku koosseis ja liikide ohtrused erinevatel uurimisaastatel.....	56
	Lisa 6. Kaitsekorralduskava avalikkuse kaasamise materjalid	58
	Lisa 7. Fotod	67

SISSEJUHATUS

Vastavalt looduskaitseaduse §-le 25 võib kaitstava loodusobjekti kaitse korraldamiseks koostada kaitsekorralduskava. Kaitsekorralduskava annab soovitusel kaitseala valitsejale kaitse-eesmärkide saavutamise parimatest viisidest, kuid ei loo õigusi ega kohustusi kolmandatele isikutele.

Kaitsekorralduskava kinnitab Keskkonnaameti peadirektor. Teave kaitsekorralduskava kinnitamise kohta avalikustatakse Keskkonnaameti kodulehel.

Käesoleva Uljaste maastikukaitseala (Uljaste loodusala) kaitsekorralduskava (edaspidi ka *KKK*) eesmärk on:

- anda lühike ülevaade kaitstavast alast (edaspidi *ala*) – selle kaitsekorrast, kaitse-eesmärkidest, rahvusvahelisest staatusest, maakasutusest, huvigruppidest ning alal läbiviidavast riiklikust seirest;
- analüüsida ala eesmärke ning anda hinnang iga põhiväärtuseks oleva liigi, elupaiga vm väärtuse seisundile;
- arvestades alale seatud eesmärke, määrata mõõdetavad kaitse-eesmärgid ja kaitsekorralduse oodatavad tulemused kaitsekorraldusperioodi lõpuks ning 30 aasta perspektiivis;
- anda ülevaade peamistest väärtusi mõjutavatest teguritest, kirjeldada kaitseks vajalikke meetmeid koos oodatavate tulemustega;
- määrata põhiväärtuste säilimisele, taastamisele ja tutvustamisele suunatud kaitsekorralduslike tegevuste elluviimise plaan koos tööde mahu, koha, ulatuse kirjelduse ja orienteeruva maksumusega;
- luua alusdokument kaitseala kaitsekorralduslike tööde elluviimiseks ja rahastamiseks.

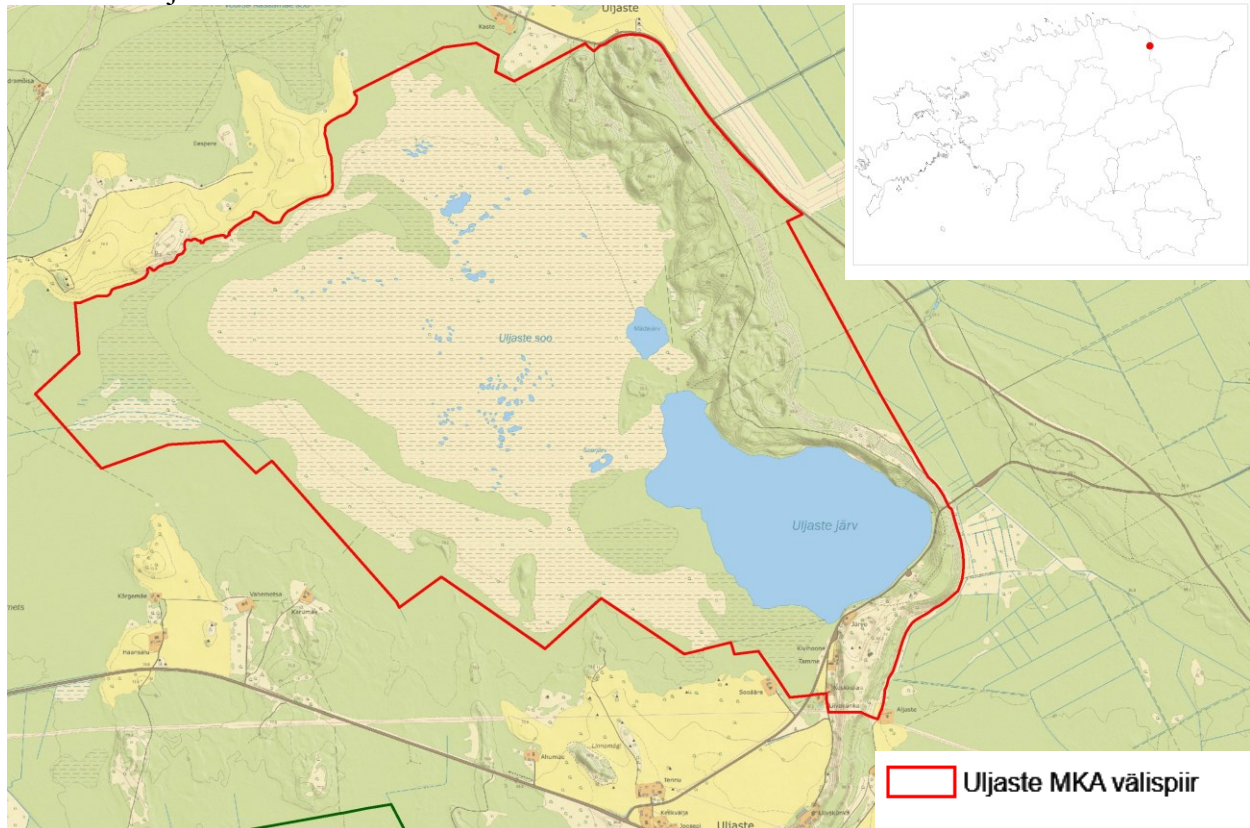
Kaitsekorralduskava koostamisel viidi läbi kaks kaasamiskoosolekut, mis toimusid 28.09.2016 kell 10 Rakveres ja 10.05.2017 kell 15 Sondas. Kaasamiskoosoleku protokollid on avalikustamise järgselt lisatud kaitsekorralduskava lissasse 4.

Kava koostas Keskkonnaameti looduskaitse osakonna kaitse planeerimise büroo kaitse planeerimise spetsialist Liggi Namm (tel 325 8404, e-post: liggi.namm@keskkonnaamet.ee).

1. ÜLDANDMED

1.1. ALA ISELOOMUSTUS

Uljaste maastikukaitseala (edaspidi *Uljaste MKA*) (PLO1000848) asub Rägavere vallas Uljaste ja Viru-Kabala külas ning Sonda vallas Uljaste külas. Kaitsealale lähim suurem asula on Sonda alevik, mis jääb kaitsealast linnulennul u 2 km kaugusele. Kaitseala pindala on 637,6 ha (joonis 1) ja see hõlmab märgala, järvi ja oosil asuvat metsa, mis on heaks elupaigaks ohustatud, haruldastele ja kaitsealustele liikidele.

Joonis 1. Uljaste MKA paiknemine. Joonise alus: Eesti põhikaart, Maa-amet, 2017.

Maastikurajooniliselt paikneb kaitseala Viru lavamaal, mis hõlmab Kirde-Eesti klindist lõuna poole kuni Alutaguse madalikuni ulatuva paese rannikumaa (Arold, 2005). Lavamaa sood on saanud alguse viimase jääaja (u 12 500 aastat tagasi) jääkulutusnõgudes olnud madalaveelistest järvedest. Uljaste järv on jäänuuk tolleaegsest suuremast järvest ning see on Viru lavamaa ainus suurem looduslik järv.

Peaaegu pool Uljaste MKA-st on märgala: erinevas arenguastmes soo ja soometsad. Kuivendusest on mõjutatud vaid kaitseala lõunaosa, kus kaitseala piiril on ligikaudu 3 km kuivenduskraave. Peaaegu veerandi kaitseala kogupindalast moodustab oos. Oosiseljakut katab peamiselt okasmets, millest osa on ligemale kaheaja-aastased männikud.

Kaitseala territoorium on osaliselt olnud kaitse all alates 1959. aastast, kui Eesti NSV Ministrite Nõukogu 13. märtsi 1959. a korraldusega nr 331 „Maastiku üksikelementide, dendraariumide ja katsekultuuride ning viljapuude ja viljapuaedade riikliku kaitse alla võtmisest” võeti kaitse alla maastikuelement Uljaste oos koos Uljaste järvega. Vabariigi Valitsuse 5. mai 2005. a määrusega nr 93 „Hoiualade kaitse alla võtmine Ida-Viru maakonnas” võeti Uljaste järvede hoiualana kaitse alla kaks rabajärve. Kaitseala laienes oluliselt Vabariigi Valitsuse 31. märtsi 2017. a määrusega nr 69 „Uljaste maastikukaitseala kaitse-eeskiri”.

Kaitse-eeskirja (Lisa 1) järgi on kaitseala eesmärk kaitsta eriilmelisi maastikuelemente: järvi, oosi ja raba, maastiku ja elustiku mitmekesisust ning kaitsealuste liikide elupaiku. Kaitsealal kaitstakse elupaigatüüpe, mida Euroopa Liidu nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (edaspidi nimetatud *loodusdirektiiv*) nimetab I lisas: liiva-alade vähetoitelised järved (3110), huumustoitelised järved ja järvikud (3160), looduslikus seisundis rabad (7110*), vanad looduspõõsad (9010*), vanad laialehised metsad (9020*), rohunditerikkad kuusikud (9050), okasmetsad oosidel ja moreenikuhatistel (9060), soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*) ning siirdesoo- ja rabametsad (91D0*). Tärniga (*) tähistatud elupaigatüübid on märgitud esmatähtsate elupaikadena, mille kaitse tagamisel on Euroopa Liidul ja selle liikmesriikidel eriline vastutus.

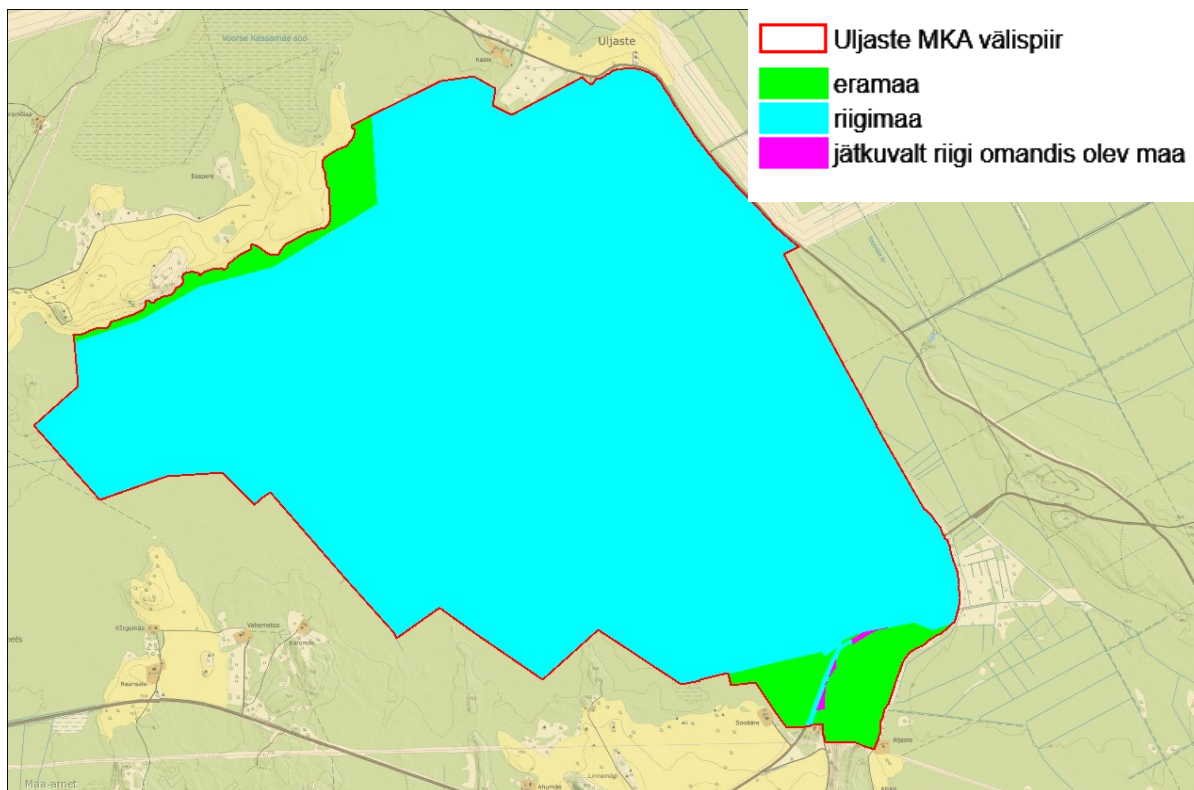
Liikidest on kaitse-eesmärgiks II kaitsekategooriasse kuuluvad järv-lahnarohi (*Isoetes lacustris*) ja vesilobeelia (*Lobelia dortmanna*). Eesti ohustatud liikide punase nimestiku (2008) kategooria järgi on järv-lahnarohi ohustatud ja vesilobeelia ohualdis.

Osa Uljaste MKA-st (1959. a kaitse alla võetud ala ja kaks rabajärve) kuulub Natura 2000 võrgustikku. Natura ala nimi on Uljaste loodusala (RAH0000495), mis esitati Natura 2000 võrgustiku nimekirja Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004. a korraldusega nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 alade nimekiri”. Kuna 2017. aasta määrusega kinnitatud Uljaste MKA laiendamise osas asuvad samuti EL-is väärtustatud elupaigatüübid, tehakse kaitse-eeskirja seletuskirjas ettepanek loodusala laiendamiseks, millega loodusala ja maastikukaitseala oleksid samades piirides. Samuti tehakse ettepanek lisada Uljaste loodusala kaitse-eesmärkidesse elupaigatüübid looduslikus seisundis rabad (7110*), vanad laialehised metsad (9020*), rohunditerikkad kuusikud (9050), okasmetsad oosidel ja moreenikuhatistel (9060) ning siirdesoo- ja rabametsad (91D0*). Selle muudatusega kattuksid maastikukaitseala ja loodusala kaitse-eesmärkideks seatud elupaigatüübid.

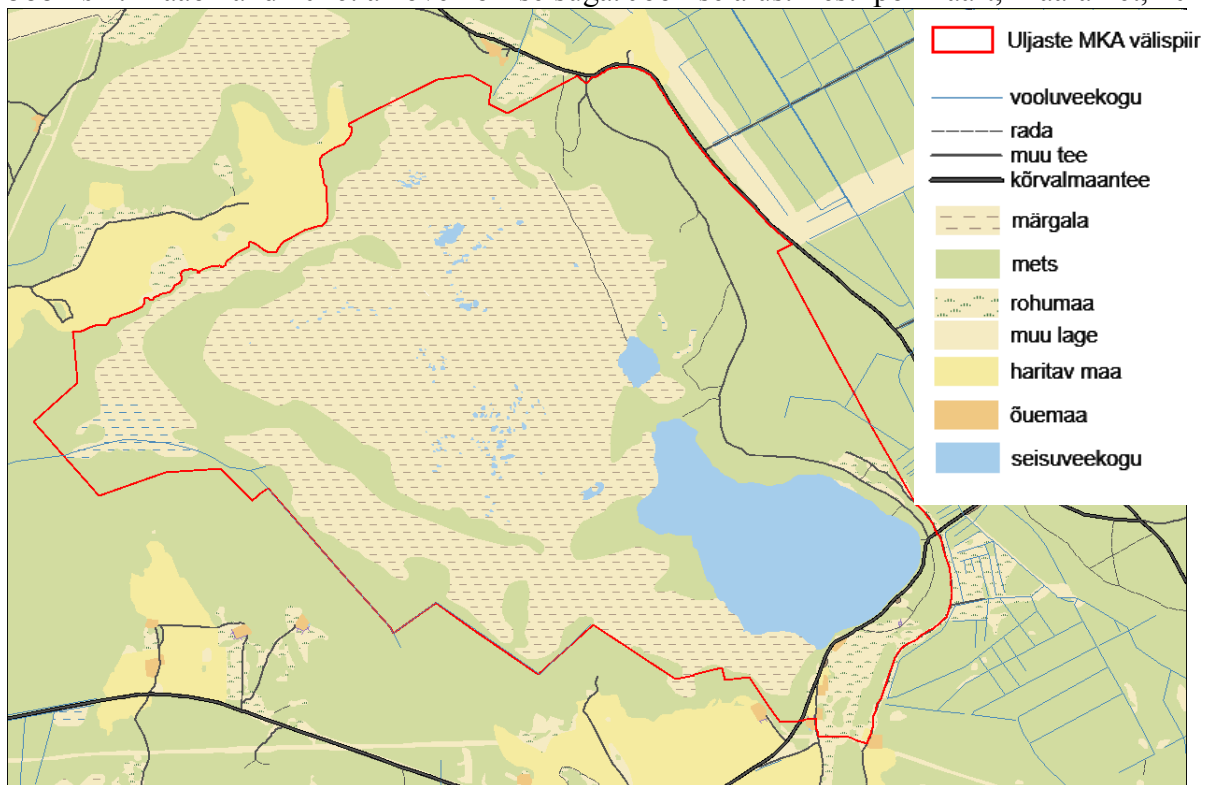
1.2. MAAKASUTUS

95% kaitsealast asub riigimaal (602 ha), 0,4 ha on jätkuvalt riigi omandis oleval maal ja ülejäänud osa (u 35 ha) eramaal (joonis 2).

Peaaegu pool kaitsealast on soo (u 308 ha). Ligemale 40% on kaetud metsaga (u 245 ha). Suurem metsamassiiv asub Uljaste oosil, lisaks on metsa ka ribadena soo äärealadel. Järved ja laukad moodustavad kaitsealast u 10%. Rohumaa, haritav maa ja õuemaad asuvad kaitseala lõunaosas. Kaitsealal asub neli majapidamist. Kaitseala läbib u 1 km ulatuses riigi kõrvalmaantee Uljaste tee (tee nr 13185). Rohkem teede registrisse kantud teid kaitsealal pole. Peaaegu 3 km on kraave, mis asuvad kaitseala lõunaservas (joonis 3).

Joonis 2. Maaomand 2016. a novembri seisuga. Joonise alus: Eesti põhikaart, Maa-amet, 2017.

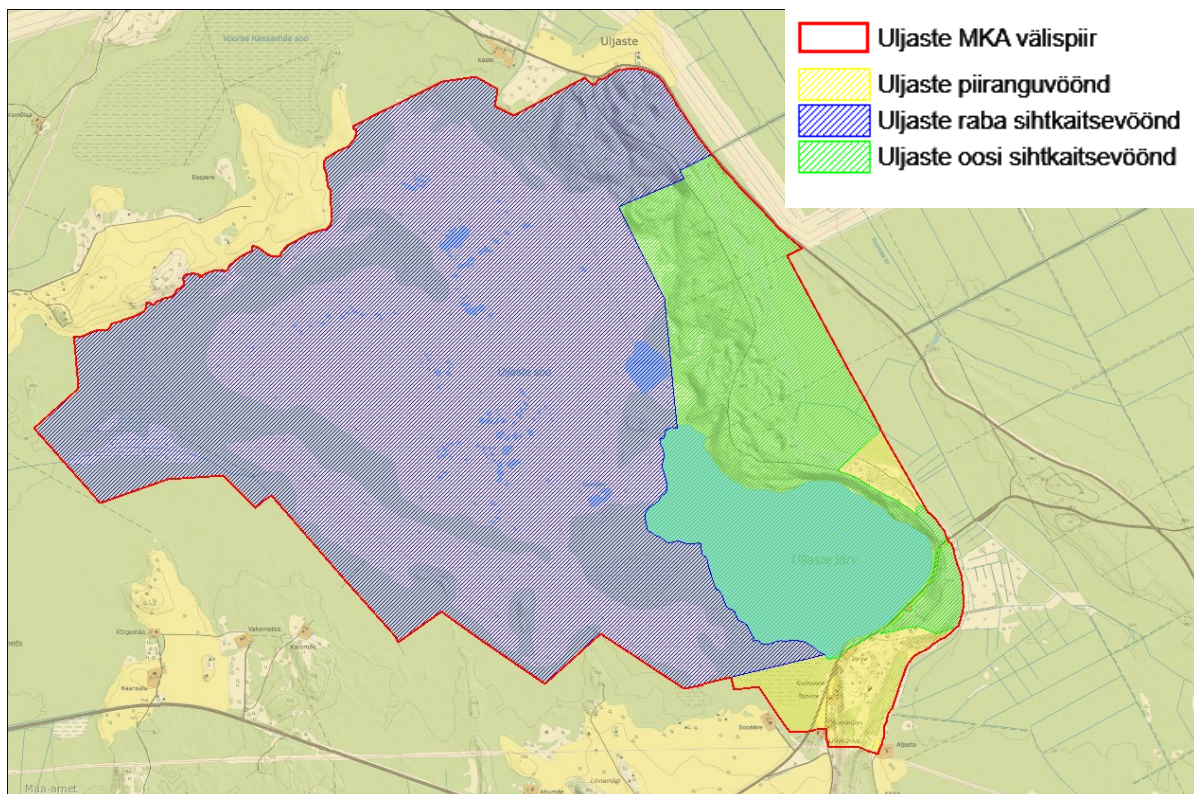
Joonis 3. Kõlvikulise jaotuse teemakaart. Joonise alus: Eesti põhikaart, Maa-amet, 2017.

1.3. HUVIGRUPID

- **Keskkonnaamet (KeA)** – kaitseala valitseja. Keskkonnaameti eesmärk on tagada ala kaitse-eesmärgiks olevate väärtuste soodne seisund.
- **Riigimetsa Majandamise Keskus (RMK)** – praktiliste looduskaitsetööde teostaja riigimaadel ja ala külastuse korraldaja kaitseala väärtuste soodsa seisundi säilitamiseks ning tutvustamiseks.
- **Kohalikud omavalitsused (KOV)** – on huvitatud kaitseala looduväärtuste hoidmisest ja kaitsest ning puhkeväärtuse säilimisest ja kasutamisest.
- **Keskkonnainspeksioon (KKI)** – korraldab järelevalvet kaitstavatel loodusobjektidel.
- **Maaomanikud** – soovivad maaomandit kasutada, saada metsast tulu ja näha korrastatud maastikku.
- **Eesti Looduskaitse Selts** – soovib säilitada ala väärtusi, hoida ala külastajatele atraktiivsena ja täiendada külastustaristut.

1.4. KAITSEKORD

Uljaste MKA kaitsekord on sätestatud Vabariigi Valitsuse 31.märtsi 2017. a määrusega nr 69 kinnitatud kaitse-eeskirjaga (Lisa 1). Kaitseala maa- ja veela kuulub vastavalt kaitsekorra eripärale ja majandustegevuse piiramise astmele kahte sihtkaitsevööndisse ja ühte piiranguvööndisse (joonis 4).

Joonis 4. Kaitseala tsonering. Joonise alus: Eesti põhikaart, Maa-amet, 2017.

Vastavalt kehtivale kaitse-eeskirjale on inimestel lubatud viibida, korjata marju, seeni ja muid metsa kõrvalsaadusi ning püüda kala kogu kaitsealal. Jahipidamine on lubatud jahimaal. Jahiseaduse § 3 lg 2 punkti 1 järgi ei kuulu planeeringuga määratud puhke- ja virgestusala jahimaa hulka. Osa kaitsealast on Sonda valla üldplaneeringuga määratud puhke- ja virgestusalaks ning seal ei tohi jahti pidada. Telkida ja lõket teha tohib õuemaal ja kohas, mis on kaitseala valitseja nõusolekul selleks ette valmistatud ja tähistatud. Ettevalmistatud lõkkekohad on RMK rajatud koht parklas ja rannas, telkimiskohti kaitsealal ei ole. Telkimisel ja lõkke tegemisel õuemaal tuleb arvestada keskkonnaseadustiku üldosa seaduse §-des 35 ja 36 sätestatud, mis käsitleb telkimist ja lõkke tegemist võõral maal.

Sõidukiga on lubatud sõita kaitseala teedel, jalgrattaga ka radadel. Sõidukiga sõitmine väljaspool teid ja maastikusõidukiga sõitmine on lubatud järelevalve- ja päästetöödel, kaitseala valitsemise ja kaitse korraldamisega seotud tegevusel, kaitseala valitseja nõusolekul teostataval teadustegevusel ning kaitse-eeskirjaga lubatud töödel. Kaitse-eeskirjaga lubatud tööd on nt Uljaste oosi sihtkaitsevööndis kaitseala valitseja nõusolekul liinirajatiste hooldamine ning Uljaste piiranguvööndis metsa- ja põllumajandustööd. Kaitseala vetel on lubatud sõita sisepõlemismootoriga ujuvvahendiga. Sisepõlemismootoriga ujuvvahendiga sõitmine on lubatud järelevalve- ja päästetöödel, kaitseala valitsemise ja kaitse korraldamisega seotud tegevusel ning kaitseala valitseja nõusolekul teostataval teadustegevusel.

Sihtkaitsevööndis on ettevalmistatud kohas (nt matkarada, parkla) rohkem kui 50 osaleja ja ettevalmistamata kohas (rabas, metsas) rohkem kui 30 osalejaga rahvaürituse korraldamiseks vajalik kaitseala valitseja (KeA) nõusolek. Väiksema osalejate arvuga ürituste korraldamiseks pole KeA nõusolekut vaja. Piiranguvööndis on osalejate piirarv seatud ainult ettevalmistamata kohas rahvaürituse korraldamisele. Seal on KeA nõusolekut vaja küsida juhul, kui korraldatakse rohkem kui 50 osalejaga rahvaüritus. Piiranguvööndis ettevalmistatud kohas (õuealad, teed) rahvaürituse korraldamisele piirarvu seatud ei ole.

Sihtkaitsevöönd on kaitseala osa seal väljakujunenud või kujundatavate looduslike koosluste säilitamiseks. Uljaste raba sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on metsa- ja sooökosüsteemide arengu tagamine üksnes loodusliku protsessina ning loodusdirektiivi elupaigatüüpide kaitse. Uljaste oosi sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on elustiku mitmekesisuse ja maastikuilme säilitamine, kaitsealuste liikide ja nende elupaikade ning loodusdirektiivi elupaigatüüpide kaitse.

Sihtkaitsevööndis on keelatud majandustegevus, loodusvarade kasutamine ning maaparandussüsteemide hooldustööd. Kaitseala valitseja nõusolekul on sihtkaitsevööndis lubatud kaitsealuste liikide elutingimuste säilitamiseks vajalik tegevus, olemasolevate rajatiste (matkaraja) hooldustööd ja rajatise püstitamine kaitseala tarbeks (nt infotahvli). Uljaste oosi sihtkaitsevööndis on lubatud ka koosluse kujundamine vastavalt kaitse-eesmärgile.

Piiranguvööndi kaitse-eesmärk on looduse mitmekesisuse ja maastikuilme säilitamine. Piiranguvööndis on lubatud looduskaitseõuetega kooskõlas olev majandustegevus. Kaitseala valitseja nõusolekul on lubatud ehitiste püstitamine olemasoleval õuemaal ning tee ja tehnovõrgu rajatise või tootmisotstarbeta rajatise püstitamine kaitsealal paikneva kinnistu või kaitseala tarbeks.

Uuendusraietest on piiranguvööndis lubatud lageraie kuusikutes ja hall-lepikutes ning turberaie. Lageraielangi suurus hall-lepikutes ei või olla suurem kui üks hektar. Raie tegemisel tuleb säilitada koosluse looduslik tasakaal ning liikide ja vanuse mitmekesisus. See tähendab, et kasvama tuleb jätta eri liiki ja eri vanusega puud (eriti laialehiseid) ning alles tuleb jätta surnud jalalseisvad puud, mis on sobivad elu- ja toitumispaigad mitmetele liikidele. Üldiselt on puidu kokku- ja väljavedu külmumata pinnaselt keelatud, kuid juhul, kui pinnas võimaldab, võib kaitseala valitseja seda lubada.

Piiranguvööndis on keelatud uue maaparandussüsteemi rajamine, veekogude veetaseme ja kaldajoone muutmine, maavara kaevandamine, puhtpuistute kujundamine ja energiapuistute rajamine ning biotsiidi, taimekaitsevahendi ja väetise kasutamine, välja arvatud õue- ja põllumaal.

1.5. UURITUS

1.5.1. LÄBIVIIDUD INVENTUURID JA UURINGUD

2012. aastal koostas Eesti Maaülikool teadusuuringu aruande „Uljaste järve kalakoosluse parandamine”, vastutav täitja A. Krause. 1993. aasta augustis hävis kogu Uljaste järve kalastik, mille tõenäoliselt põhjustas ökoloogiliste tingimuste koosmõju. Esimesed liigid, mis pärast seda levisid järve peamiselt looduslikul teel, olid mudamaim, ahven ja haug. Mitmel aastal on järve asustatud haugi ja linaskit. Eesti Maaülikooli teadusuuringute käigus võeti hüdrokeemilisi proove, uuriti vetikaid ja põhjaloomastikku ning määrati kalastiku liigiline koosseis, arvukus, biomass, vanemate isendite ja tugevamate ahvenapõlvkondade vanusstruktuur. Kokkuvõtvalt tõdeti, et vee hüdrokeemilised näitajad ei ole aastakümnete (alates 1990. a) vältel oluliselt muutunud. Vee temperatuuriolud ja hapnikurežiim sobivad kaladele (ei ole esinenud ummuksissejäämist, suvel on ka põhjalähedastes kihtides hapnikku). Proovidest leitud vetikaliigid ei ohusta kalu ega inimesi, mõned liigid võivad põhjustada veeõitsengut. Põhjaloomastik osutus mõnes proovipunktis rikkalikuks ja biomass mõne varasema uuringuga võrreldes kõrgemaks.

2014. aastal hindas Eesti Maaülikool Uljaste järve ökoloogilist seisundit hüdro-morfoloogiliste näitajate alusel (Ott, 2014). Hinnati hüdroloogiat (veetase, veevahetus, sisse- ja väljavool), kaldavööndit (kaldaservast kuni 15 m sisemaa poole), kalda-ala (kaldaservast veepiirini), litoraali (veepiirist kuni 10 m akvatooriumi poole) ja inimõju (ehitised, teed, rand jms) neljas proovipunktis. Aruandes tuuakse välja, et järve üldine seisund on hea. Seejuures on hinnang hüdroloogiale ja litoraalile väga hea, kaldavööndile ja inimõjule hea ja kalda-alale keskine (erosiooniohu tõttu).

Uljaste **sood** inventeerisid 2007. aastal märgalade inventuuri raames Helen Toom ja Eerik Leibak. Uljaste soo kuulub loodusdirektiivi esmatähtsasse elupaigatüüpi rabad (7110*), mille pindala kaitsealal on u 160 ha-d.

Kaitsealal leiduvaid loodusdirektiivi **metsaelupaigatüüpe** inventeeris 2008. aastal Marje Talvis OÜ-st Metsaruum. Kokku on kaitsealal metsaelupaigatüüpe inventeeritud u 155 ha-l. Peaaegu pool nendest on siirdesoo- ja rabamets (91D0*), u 1/3 on vanad loodusemetsad (9010*). Vähem

leidub kaitsealal metsaelupaigatüüpe vanad laialehised metsad (9020*), rohunditerikkad kuusikud (9050), okasmetsad oosidel ja moreenikuhjatistel (9060) ning soostuvad ja soolehtmetsad (9080*).

1.5.2. RIIKLIK SEIRE

Kaitsealale jääb osa **saarma** riikliku seire ruudust (keskkonnaregistri kood SJA0970000). Tänapäeval kasutatava metoodika järgi tehakse Eestis saarma riiklikku seiret alates 2008. aastast. 10x10 km küljepikkusega ruudus tehakse kindlaks liigi esinemine või mitteesinemine, kasutades liigi tegevusjälgi (ekskrement, jälgi). Igas ruudus on üks põhipunkt ja kaks abipunkti, kus saarma tegevusjälgi otsitakse. Kui põhipunktis saarmast ei leita, kontrollitakse abipunkte. Kasutatav seiremeetod annab otsest infot eelkõige liigi leviku ja leviku muutuste kohta ning kaudselt võimaldab hinnata populatsiooni suurust ning trende. Osaliselt Uljaste MKA-le jäävas ruudus kontrolliti saarma olemasolu 2008., 2012. ja 2015. aastal. Kõikidel aastatel leiti alalt saarma tegevusjälgi (Keskkonnaagentuur, 2015).

Kaitsealal asub eluslooduse mitmekesisuse ja maastike seire programmi raames läbiviidava **madalsoode ja rabade linnustiku seire** punkt (keskkonnaregistri kood SJA7109000). Uljaste soos asuva seirepunkti nimi on Pada Kuresoo, mis on üheks aluseliseist õhusaastest mõjutatud soolinnustiku seirealaks. Viimati viidi seal seiret läbi 2001. aastal. Välitööd toimusid 27. maist kuni 16. juunini. Loendati haudelinnustikku, kasutades standardset ühekordset kaardistusmeetodit, loendusriba laiusega 200 m (100+100). Kokku inventeeriti Pada Kuresoos 28 linnuliiki, millest kurvitsaid (tüllased ja kurvitsalised) on seitse liiki (Lisa 3). Linnustiku üldasustustihedus osutus Kuresoo rabas võrreldes enamiku rabadega suhteliselt kõrgeks (41,3 paari/100 ha). Dominantliik on metskiur. Seirearuandes tuuakse välja, et vaatamata rabaümbruse kuivendusvõrgule ja võimalikule õhusaaste mõjule on rabas säilinud elupaigad avamaastiku liikidele (sookiur, põldlõoke) ja lageraba spetsialistidele (rüüt, mudatilder). Märkimist väärib heletildri olemasolu. Samas esineb puisraba aladel looduslikele soodele mitteomaseid liike (mets-lehelind). (Leivits, 2001)

Uljaste järv on riikliku **siseveekogude seire** ala. Väikejärvede seire on riikliku keskkonnaseire programmi osa alates 1994. aastast, kusjuures Uljaste järve koos kaheksa teise järvega on peaaegu sama programmi kohaselt uuritud juba 1992. aastast alates. Järves viiakse läbi hüdrobioloogilist ja hüdrokeemilist seiret (seirepunktide keskkonnaregistri koodid on SJA2631001; SJA2631002, SJA2631003, SJA2631004, SJA2631005). 2015. aastal võeti Uljaste järvest kaheksa veeproovi, kus hinnati hüdrokeemilisi näitajaid. Lisaks uuriti 2015. aastal veel füto- ja zooplanktonit ja suurselgrootuid (Ott, 2015).

Uljaste järv on madal, kihistumata ja pehme heleda veega. Järv kuulub V tüüpi (Pinnaveekogumite moodustamise...). Veeseisund 2015. aastal oli pH (7,18) ja üld-N (0,43 mg/l) järgi hea, üld-P (0,022 mg/l) järgi ja SD (2,3 m) järgi kesine¹ (tabel 1).

¹ pH – happelisus, üld-N – üldlämmastik, üld-P – üldfosfor, SD – Secchi ketta nähtavus ehk vee läbipaistvus

Tabel 1. Uljaste järve hüdrokeemiline seisund² 2015. a

pH	Üld-P	Üld-N	SD
7,18	0,0218	0,43	2,3

Võrreldes 2014. aastaga ei olnud seisund muutunud. Vaatlusperioodil 1992–2015 on üld-P tase püsinud üpris samal tasemel ning üld-N vähenenud. Vaatlusaja algusest kuni 2000. aastate alguseni on SD suurenenud ja seejärel kaldunud vähenema. Vee pH on oluliselt vähenenud 1990. aastail ja seejärel tõusnud (Lisa 4).

Fütoplanktoni näitajate järgi hinnati Uljaste järve seisund 2015. aastal kesiseks (tabel 2).

Tabel 2. Uljaste järve fütoplanktoni näitajate hinnangud 2015. a² (Chla – klorofüll a, mg/m³; J – ühtluse indeks; FKI – fütoplanktoni koordineks)

Järve tüüp	Seire tüüp	Chla väärtus ja hinnang	Koosluse hinnang	J väärtus ja hinnang	FKI väärtus ja hinnang
5	püsi	14,6	kesine	0,31	3,3

Fütoplanktoni liikide arv (17–29) oli väike kuni keskmine, sealjuures kevadel oli liike vähem. Suure biomassi andsid 2015. aastal tativetikas (*Gonyostomum semen*) ning sinivetikas (*Dolichospermum mucosa*, *D. Macrosporum* ja *D. Lemmermannii*). Arvukuselt olid olulisemad veel neelvetikas (*Chroomonas acuta*), koldvetikas (*Dinobryon bavaricum*) ja algohevetikad. Seirearuandes tuuakse välja, et erinevalt paljudest teistest madala troofsusega järvedest paistab Uljaste olevat kiiremini eutrofeerunud. Alarmeeriv on sinivetikate pealetung. Peale nimetatud sinivetikadominantide leidub arvatavasti kaldasoppides mürke tootvat sinivetikakolooniat *Gloeotrichia echinulata*, mis on väga suurte mõõtmetega ja palja silmaga eristatav (Ott, 2015). Fütoplanktoni koordineks oli neljas proovis hea ja kolmes kesine. Fütoplanktoni suhteliselt kehv olukord umbjärvedes (nende hulgas Uljaste järves) oli tõenäoliselt tingitud ilmastikuoludest. Sademete puudumine alandas järvede veetaset, mis omakorda suurendas vee toiteainete sisaldust (Ott, 2015).

Uljaste metazooplanktoni proovist määrati juulis 18 taksonit. Proovi iseloomustas keskmine biomass ja suur arvukus. Arvukuselt domineerisid aerjalgsed, kes moodustasid 67,3% koguarvukusest. Suurima biomassi rühmas andis oligo-mesotroofsete (vähe- kuni kesktoiteliste) vete indikaatorliik *Diaphanosoma brachyurum*, kes moodustas rühma biomassist 82,7% ja proovi kogubiomassist 47,4%. Võrreldes 2013. aastaga oli 2015. aastal zooplanktoni liigirikkus suurenenud (sh aerjalgsede ja vesikirbuliste arvukus), mis viitab koosluse heale bioloogilisele seisundile. (Ott, 2015)

² Värvid on vastavalt veepoliitika raamdirektiivile (Euroopa Parlamendi...) sinine – väga hea kvaliteet, roheline – hea kvaliteet, kollane – kesine kvaliteet, oranž – halb kvaliteet, punane – väga halb kvaliteet.

Suurselgrootute proov võeti 2015. aastal Uljaste järve kagukaldalt, kus põhi oli kruusane ja liivane. Arvukaim takson oli õrnpäevik (*Leptophlebia vespertina*). Üldiselt oli suurselgrootute järgi järve seisund hea (kui happelisusindeksit mitte arvestada, siis väga hea). Varem (2000.–2014. a) on sama kohta hinnatud seitsmel korral ning saadud samuti väga hea või hea seisund. (Ott, 2015)

Kalastiku seiret tehti Uljaste järvel viimati 2012. aastal. Katsepüügi saagis oli kaheksa kalaliiki kolmest sugukonnast: karpkalalastest koger, linask, mudamaim, nurg ja särg, ahvenlastest ahven ja kiisk ning hauglastest haug. Saagis oli ahvenlaste mass veidi suurem kui karpkalalaste oma. Röövtoiduliste ahvenlaste osa saagis oli 0,3, mis on Eesti väikejärvede keskmisest kõrgem. Lepiskalade osa saagis oli 0,33. Seega määrasid kalastiku arvukuse röövtoidulised ahvenad. Liigirikkust peegeldav Simpsoni indeks oli madala kuni keskmise väärtusega. (Ott, 2012)

Uljaste järve **kalda- ja veetaimestikku** on väikejärvede seire raames uuritud 2004., 2010. ja 2012. aastal (seire.keskkonnainfo.ee, 2016). Taimestikku on uuritud ka enne riikliku seire rakendamist. Tänapäevaste andmetega võrreldavad andmed on olemas aastatest 1954, 1973, 1980, 1981 ja 1993. Seire käigus hinnatakse taimeliikide ohtrust vastavalt Braun-Blanquet skaalale (1–5) ning see omab järgmisi väärtusi: 1 – kohati üksikud taimed või väikesed kogumikud; 2 – siin-seal mõõdukal hulgal; 3 – sageli kohatav, keskmisel hulgal; 4 – palju, dominant või subdominant; 5 – massiliselt leviv dominant. Lisaks kasutatakse hinnangut x, mis tähendab, et ohtrus on määramata. 2012. aastal olid kõige sagedasemad (ohtruse hinnang 3) taimeliigid Uljaste järve kaldal soopihl (*Comarum palustre*), harilik parkhein (*Lycopus europaeus*), harilik metsvits (*Lysimachia vulgaris*) ja harilik sinihelmikas (*Molinia caerulea*). Ujulehtedega taimedest määrati 2012. aastal ohtruse hinnang kahel liigil: kollane vesikupp (*Nuphar lutea*) – 2 ja vesi-kirburohi (*Polygonum amphibium*) – 2. Veesisestest taimedest määrati 2012. aastal dominandiks (ohtruse hinnang 4) niitjad vetikad. Kaitsealuste liikide järv-lahnarohu (*Isoetes lacustris*) ja vesilobeelia (*Lobelia dortmanna*) ohtrus oli 2. Täpsema ülevaate taimestiku seire tulemustest annab lisa 5.

2012. aastal seirati Uljaste järves **järv-lahnarohtu ja vesilobeeliat** ka eluslooduse mitmekesisuse ja maastike programmi raames. Selle programmi metoodika alusel viidi seiret läbi esmakordselt. Tegemist oli seisundiseirega, mille eesmärk on anda hinnang ohustatud taimeliikide populatsiooni suurusele ja seisundile. Seirearuande järgi kasvab järv-lahnarohi Uljaste järves 0,8–2 m sügavusel liivapõhjal u 0,2 ha suurusel alal, kus hinnanguliselt kasvas 60000 isendit. Taimede vitaalsus oli keskmine ning populatsiooni üldseisund hea. Vesilobeelia kasvab Uljaste järves 0,7–1,3 m sügavusel liivapõhjal, kohati pilliroostiku järvepoolse serva sees. Liik paikneb u 0,3 ha suurusel alal ja isendite arv oli 2012. aastal hinnanguliselt 120 000, seejuures 70% taimedest olid generatiivsed.

2. VÄÄRTUSED JA KAITSE-EESMÄRGID

2.1. ELUSTIK

Uljaste MKA-I asuvad raba, järved ja metsaga kaetud oos moodustavad omapärase kompleksi, mis on sobiv elupaik erinevatele liigirühmadele. Uljaste järves kasvavad järv-lahnarohi (*Isoetes lacustris*) ja vesilobeelia (*Lobelia dortmanna*), mis kuuluvad II kaitsekategooriasse ning valge vesiroos (*Nymphaea alba*), mis on III kaitsekategooria liik. Oosi nõlval asuval looduslikul rohumaal on registreeritud mustlaik-apollo (*Parnassius mnemosyne*) elupaik. Liik kuulub siseriiklikult II kaitsekategooriasse ja EL-i looduskaitset reguleeriva loodusdirektiivi IV lisasse. Mustlaik-apollo elupaik asub piiranguvööndis, kus selle säilimine tagatakse läbi maastikuilme säilimise. Oosil paiknevas metsas on sobiva elupaiga leidnud III kaitsekategooria liigid pruunikas pesajuur (*Neottia nidus-avis*), kahelehine käokeel (*Platanthera bifolia*), sulgjas õhik (*Neckera pennata*) ja laanepüü (*Tetrastes bonasia*). III kaitsekategooria liikide leiukohad asuvad sihtkaitsevööndis, kus nende säilimine tagatakse läbi elupaikade kaitse.

2.1.1. TAIMESTIK

Kaitseala taimestik on mitmekesine. Esindatud on erinevad tüübid alates veetaimestikust kuni metsataimestikuni. Pindalaliselt kõige suurema osa (u pool kaitsealast) hõlmab märgalade taimestik. Harulduse või ohustatuse poolest on tähelepanuväärseim veetaimestik, sh kaitse-eesmärgiks seatud järv-lahnarohi ja vesilobeelia. Kaitseala metsad on peamiselt kahte tüüpi – raba servas asuvad siirdesoo- ja rabametsad ning oosil asuv mets, millest suure osa moodustab vana (ligi kahesaja-aastane) männik.

2.1.1.1. JÄRV-LAHNAROHI JA VESILOBEELIA

LoD – ei; LoA – ei; KE – jah; II kaitsekategooria; EPN – järv-lahnarohi ohustatud, vesilobeelia ohualdis³

Järv-lahnarohi ja vesilobeelia kasvavad Euroopas ja Eestis kõige enam ohustatud järvetüüpides, milleks on oligotroofsed ehk vähetoitelised ja semidüstroofsed ehk pehmeveelised järved. Järv-lahnarohi on levinud peamiselt Põhja-Euroopas, eriti Skandinaavia poolsaarel. Üksikuid leiukohti on ka Lõuna-Euroopas (Preston & Croft, 1997). Vesilobeelia levila hõlmab peamiselt Euroopa ja Põhja-Ameerika boreaalset vööndit. Lääne-Euroopa veekogudes on vesilobeelia viimastel aastakümnetel tugevasti vähenenud, mõnevõrra parem on olukord Soomes ja Skandinaavia poolsaarel (Arts, 2002). Kui veel rohkem kui 30 aastat tagasi oli vesilobeeliat 12 Eesti järves (Mäemets, 1981), siis käesoleval ajal on tugevamad asurkonnad olnud vaid seitsmes järves (nende hulgas Uljaste järves). Järv-lahnarohi kasvab Eestis keskkonnaregistri 2017. a andmetel 20 järves, kõige suuremad populatsioonid on Nohipalo Valgjärves, Uljaste ja Piigandi järves.

³ LoD – loodusdirektiivi lisa nr, LoA – loodusala eesmärk, KE – kaitseala kaitse-eesmärk, EPN – Eesti ohustatud liikide punane nimestik 2008. a seisuga

Järv-lahnarohi kasvab kogu elutsükli vältel veekogu põhjas, vesilobeelial sirutub õisik veepinna kohale. Järv-lahnarohi eelistab kasvada kohas, kus järve sügavusvahemik on 1,5–2,5 m. Vesilobeelialle on sobivaim vöönd enamasti 0,5 m sügavusel, tavaline sügavuspiir aga u 1 m. Mõlemad liigid on aeglase kasvuga ja talvehaljad. Vesilobeelia on võrreldes järv-lahnarohuga ebasoodsate mõjude suhtes tundlikum. (Muda-lahnarohu..., 2015)

2005. aastal registreeriti Uljaste järves järv-lahnarohi viies lõigus (kogupindalaga u 0,2 ha) järve põhjaosas, peamiselt loodenurgas (keskkonnaregistrer, 2016). Ka 2012. aastal läbi viidud riikliku seire tulemuste järgi kasvab järv-lahnarohi Uljaste järves u 0,2 ha-l. Vesilobeelia kasvab samades lõikudes, kus järv-lahnarohigi, lisaks veel kahe väiksema grupina järve kagukaldal (kokku u 0,3 ha). Keskkonnaregistris on märgitud ka 2002. aastal inventeeritud 0,8 ha suurune vesilobeelia polügoon, mille kirjelduses on öeldud, et liik kasvab 6–7 m laiuse ribana 50 m ulatuses. Sellise kirjelduse järgi on kasvukoha pindala maksimaalselt 350 m², mitte 0,8 ha-d. 2012. aasta riikliku seire järgi on Uljaste järves vesilobeelia kasvukohad u 0,3 ha-l. Seega võib olla, et 2002. aasta inventuuri järgi keskkonnaregistrisse kantud polügoon on ekslik. Vajalik on liigi levikuandmeid täpsustada, mida tehakse riikliku seire raames. Kaitsekorralduskavas seatakse vesilobeelia kaitse-eesmärgid viimaste (2012. a) dokumenteeritud andmete põhjal. Kui seire käigus selgub, et vesilobeelia kasvab Uljaste järves suuremal alal kui 0,3 ha, siis seatakse vahehindamise käigus kaitse-eesmärgiks kõikide teadaolevate vesilobeelia kasvukohtade säilimine.

Maailmas on järv-lahnarohu ja vesilobeelia kasvukohtade suurimad ohutegurid hapestumine, eutrofeerumine (rohketoiteliseks muutumine), lupjamine, puhkajate tegevus ning veetaseme muutmine (Muda-lahnarohu..., 2015). Nende liikide peamised ohutegurid Eestis on toodud tabelis 3.

Tabel 3. Vesilobeelia ja järv-lahnarohu erinevate ohutegurite olulisus Eestis. Tegemist on eksperthinnanguga liigi kaitse tegevuskava eelnõus.

Tegur/mõju	Järv-lahnarohi	Vesi-lobeelia
Hapestumine ja pH tugev kõikumised	suur	suur
Eutrofeerumine (kõik abiootilised muutused)	kriitiline	kriitiline
Eutrafentsete liikide surve	suur	suur
Hübriidiseerumine	teadmata	puudub
Tallamine	keskmise	kriitiline
Veetaseme muutmine	suur	kriitiline
Erosioon	suur	kriitiline
Turbamuda ladestumine	kriitiline	suur

Uljaste järves on suurimad ohutegurid kõrgete kallaste erosioon, turbakaldaga lõikudel turbamuda ladestumine, eutrofeerumine ja puhkajate tegevus. Sademetega järve kanduv pinnas

mõjutab järvevee omadusi ja taimestiku koosseisu. Eutrofeerumise tulemusena kasvab järveökosüsteemi bioproduktiivsus, mis muudab järve kui elukeskkonna tingimusi. Näiteks hakkavad rohketoitelistes järvedes hoogsamalt kasvama suurekasvulised taimed, mille tagajärjel halvenevad veekogu põhjas kasvava vesilobeelia ja järv-lahnarohu kasvutingimused valguse puudumise ja hapniku kao tõttu.

Puhkajad tallavad vette minnes taimed puruks või rebivad need põhjast lahti. Sama mõju avaldab paatide vette laskmine taimede kasvukohtades ning paadisõit kaldavööndis. Lisaks otsesele tallamisele lendub kaldavööndis liikumisel muda, mis vähendab vee läbipaistvust ning taimedele sadenedes takistab nende kasvu. Inimeste ja sõidukite liikumine järskudel kallastel soodustab erosiooni. Samuti intensiivistub puhkajate tõttu veekogu eutrofeerumine ja vette võib sattuda elustikule mürgiseid aineid (šampoonist, pesupulbrist jms).

Turba ladestumine on looduslik protsess, mida pole võimalik kaitsekorralduskavaga reguleerida. Ka eutrofeerumine ja erosioon on looduslikud protsessid, kuid neid intensiivistab inimtegevus. Seetõttu on oluline, et küllastajate liikumine oleks suunatud kindlatele radadele ja puhkekohad ei oleks kaitsealuste liikide kasvukohtade läheduses. Ka vaadete avamisel peab jälgima, et ei kahjustataks pinnast, sest see suurendab erosiooni. Samuti on oluline osa inimeste teavitamisel.

Uljaste MKA-l võib ohuteguriks kujuneda väljaspool kaitseala toimuv kaevandustegevus, mille käigus võib muutuda kaitsealuste taimeliikide kasvukohaks olev Uljaste järv liikidele sobimatuks. Kui kaevandustegevus põhjustab Uljaste järves veetaseme langust, mis on kaitsealustele taimedele kriitiline ohutegur, ei saa kaevandustegevust lubada. 2011. aastal Kiviõli Keemiatööstus OÜ-le väljastatud maavara kaevandamise loas nr KMIN-105 on nõue mõõta Uljaste järve veetaset. Mõõtmisi viib läbi Keskkonnaagentuur. Veetase 2016. aasta aprillist oktoobrini oli vahemikus 67,299–67,408 m BS⁴. Kaevanduse teemat on pikemalt käsitletud ptk-s 2.2.

Kaitse-eesmärk

- Pikaajaline kaitse-eesmärk: kaitsealal on säilinud järv-lahnarohu kasvukohad vähemalt 0,2 ha-l ja vesilobeelia kasvukohad vähemalt 0,3 ha-l ning elupaiga seisund on soodne.
- Kaitsekorraldusperioodi kaitse-eesmärk: kaitsealal on säilinud järv-lahnarohu kasvukohad vähemalt 0,2 ha-l ja vesilobeelia kasvukohad vähemalt 0,3 ha-l ning elupaiga seisund on soodne.

Mõjutegurid ja meetmed

- + Elupaigaks olevas Uljaste järves viiakse läbi riiklikku väikejärvede ja soontaimede seiret. Kvaliteetne kaasaegne andmestik võimaldab väärtuste kaitset paremini korraldada.
- Inimtegevusest põhjustatud suurenev erosioon ja eutrofeerumine.

***Meede:** Küllastajate suunamine. Ürituste ja muude küllastusega seotud tegevuste kooskõlastamisel arvestatakse, et ei kahjustataks pinnast, kaitsealuseid liike jt*

⁴ BS – veetaseme absoluutne kõrgus Läänemere veetaseme suhtes

kaitseväärtusi. Küllastajate suunamisele aitab kaasa kavandatav matkaraja rekonstrueerimine, mille käigus paraneb raja tähistus.

***Meede:** Vaadete avamise ja muude hooldustööde kooskõlastamisel seatakse tingimuseks, et pinnast ei tohi kahjustada. Selleks teha võimalusel töid külmunud pinnasega. Järskudel nõlvadel jätta lamapuit metsa, sest selle eemaldamine võib oluliselt kahjustada nii taimestikku kui pinnast.*

- Taimede füüsiline kahjustamine (tallamine, rebimine jms)

***Meede:** Küllastajate teadlikkuse tõstmine. Kaitsealale paigaldatavale infotahvlile lisatakse kaitsealuseid veetaimi ja nende ohutegureid puudutav info. Vajalik on lisada info ka pesuvahendite ohtlikkusest nii taimedele kui ka järvele üldiselt.*

***Meede:** Paatide vettelaskmiskohtadesse suunamine. Selleks paigaldatakse tõkkepuu, mis takistab sõita kaitsealuste liikide olulisemate kasvukohtade juurde järve põhjakaldal.*

2.2. KOOSLUSED

Uljaste MKA kaitse-eesmärk on loodusdirektiivi elupaigatüüpide vähetoitelised järved (3110), huumustoitelised järved ja järvikud (3160), looduslikus seisundis rabad (7110*), vanad loodumetsad (9010*), vanad laialehised metsad (9020*), rohunditerikkad kuusikud (9050), okasmetsad oosidel ja moreenikuhjatistel (9060), soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*) ning siirdesoo- ja rabametsad (91D0*) kaitse. Uljaste loodusala (Natura 2000 võrgustikku kuuluv ala) kaitse-eesmärgid on kaks järve- (3110 ja 3160) ja kaks metsaelupaigatüüpi (9010* ja 9080*). Kuna inventuuride käigus on selgunud, et metsaelupaigatüüpe on looduslal rohkem ja lisaks on oluline roll ka rabal, tehakse kaitse-eeskirja seletuskirjas ettepanek lisada loodusala eesmärkidesse elupaigatüübid looduslikus seisundis rabad (7110*), vanad laialehised metsad (9020*), rohunditerikkad kuusikud (9050), okasmetsad oosidel ja moreenikuhjatistel (9060) ning siirdesoo- ja rabametsad (91D0*). Pärast selle ettepaneku jõustumist maastikukaitseala ja loodusala eesmärgid kattuvad.

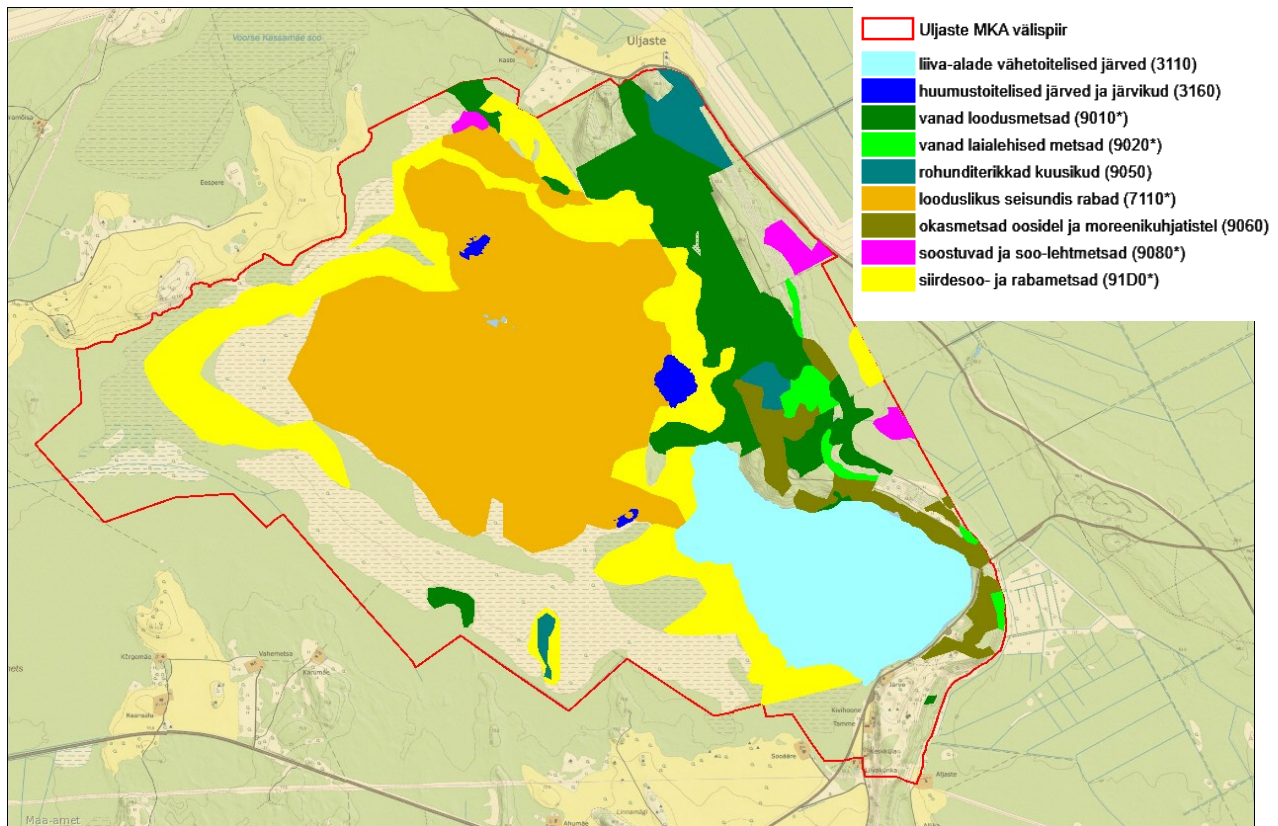
Ülevaate loodusdirektiivi elupaigatüüpidest Uljaste MKA-l annavad tabel 4 ja joonis 5.

Lisaks alapeatükides kirjeldatud ohuteguritele võib kaitseala koosluste seisundit halvendada väljaspool kaitseala toimuv kaevandustegevus. Mõju kaitseala sookooslustele ja Uljaste järvele võib olla kavandataval Sonda põlevkivikaevandusel. 1–2 km kaugusel kaitsealast lõunas asub VKG Kaevandused OÜ Sonda põlevkivikaevanduse mäeeraldis, millele ettevõtte on esitanud 2013. aastal maavara kaevandamise loa taotluse. Kaevandus planeeritakse avada aastatel 2020–2024 (Sonda ja Sonda II..., 2015). Kohapealseid uuringuid Uljaste piirkonna järve ja sooluste mineraalsete setete, veepidemete, veekihtide filtratsioonimoodulite ja veejuhitavuse kohta ei ole tehtud. Seetõttu pole tõendeid selle kohta, et kaevandustegevus kaitseala veerežiimi ei mõjuta (Savitski ja Savva, 2015). Allmaakaevandamise mõju veerežiimile on tingitud põhjaveetasemete alanemisest, mis tekib vee väljapumpamisel kaevandatava põlevkivikihindi kuivendamiseks. Sellist tegevust, mis võib kahjustada kaitse-eesmärgiks seatud väärtusi, ei saa lubada.

2011. aastal väljastas Keskkonnaministeerium Põhja-Kiviõli II kaevandusloa 25 aastaks. Selle loa ühe täiendava tingimusena tuleb mõõta Uljaste järve veetaset ja kui selgub, et veetase alaneb, tuleb karjääri töö peatada või karjääri läänepiirile rajada filtratsioonitõke.

Tabel 4. Loodusdirektiivi elupaigatüübid Uljaste MKA-1

Kood	Elupaigatüüp	Loodusala (LoA) eesmärk	MKA eesmärk	Pindala Natura standard-andmebaasis (ha)	Inventeeritud pindala (ha)	Metsaelupaiga-tüüpide pindala sihtkaitsevööndis (ha)	Esinduslikkus vastavalt Natura standard-andmebaasile	Esinduslikkus vastavalt inventuurile	Märkused
3110	Liiva-alade vähetoitelised järved	jah	jah	61,7	62,1		B	C	Looduskaitsealine väärtus keskkonnaregistris on B
3160	Huumustoitelised järved ja järvikud	jah	jah	3,4	3,5		B	B	
7110*	Rabad	ei	jah	-	159,4		-	A	Ettepanek lisada LoA eesmärgiks
9010*	Vanad loodusmetsad	jah	jah	44,6	49,2	49,1	C	A	
9020*	Vanad laialehised metsad	ei	jah	-	6,8	5,4	-	A	Ettepanek lisada LoA eesmärgiks
9050	Rohunditerikkad kuusikud	ei	jah	-	9,6	9,6	-	A	Ettepanek lisada LoA eesmärgiks
9060	Okasmetsad oosidel ja moreenikuhjatistel	ei	jah	-	16,2	15,6	-	B	Ettepanek lisada LoA eesmärgiks
9080*	Soostuvad ja soo-lehtmetsad	jah	jah	1,2	4,9	4,9	C	C	
91D0*	Siirdesoo- ja rabametsad	ei	jah	-	70,8	70,8	-	A	Ettepanek lisada LoA eesmärgiks

Joonis 5. Inventeeritud loodusdirektiivi elupaigatüübid Uljaste MKA-l. Joonise alus: Eesti põhikaart, Maa-amet, 2017.

2.2.1. MAGEVEEKOGUD

Kaitsealal on loodusdirektiivi elupaigatübina inventeeritud neli järve – lisaks Uljaste järvele ka kolm rabajärve. Kokku on järvede pindala 65,6 ha, mis on u 10% kaitseala kogupindalast.

2.2.1.1. LIIVA-ALADE VÄHETOITELISED JÄRVED (3110)

LoD I; KE – jah; LoA – jah

Eestis kuuluvad sellesse elupaigatüüpi selge helesinakasroheline veega vähetoitelised (oligotroofsed) ja kollaka veega poolhuumustoitelised (semidüstroofsed) järved. Põhi ja kaldad on valdavalt liivased või kohati turbased (Paal, 2007). Uljaste MKA-l kuulub sellesse elupaigatüüpi Uljaste järv (foto 1). Oligotroofsed järved kuuluvad maailmas kõige ohustatumate ja unikaalsema elustikuga seisuveekogude hulka. Enamik neist on saastumas (probleemiks ka õhusaaste) ning muutumas rohketoitelisteks järvedeks.

Uljaste järve kui loodusdirektiivi elupaigatüübi esinduslikkus on hinnatud keskmiseks (C), looduskaitseline väärtus kõrgeks (B). Looduskaitselist väärtust lisavad järves kasvavad ohustatud taimeliigid järv-lahnarohi ja vesilobeelia. Järve hüdrobioloogilisi ja -keemilisi näitajaid on põhjalikumalt kirjeldatud riikliku seire peatükis 1.5.2.

Uljaste järves on suurimad ohutegurid kõrgete kallaste erosioon, turbakaldaga lõikudel turbamuda ladestumine, eutrofeerumine ja puhkajate tegevus. Täpsemalt on nende mõju kirjeldatud ptk-s 2.1.1.1.

Uljaste järve ja kõrvalmaantee (tee nr 13185) vaheline ala on vaid 6–13 m lai. Tegemist on järsu liivase kaldaga, kus vesi kasvavate puude juurte vahelt pinnase järk-järgult ära kannab. Seetõttu on osa puudest järve kukkunud ja see protsess jätkub. Arvestades ka tee survega, tuleks arvestada võimalusega, et kallas vajub Uljaste järve. See võib oluliselt muuta Uljaste järve kui loodusdirektiivi elupaigatüübi liiva-alade vähetoitelised järved seisundit. Seetõttu on vaja tellida ekspertarvamus, kus antakse hinnang, kui reaalne on kalda varisemise oht, kuidas see mõjutab elupaigatüüpi ja seal kasvavaid liike ning millised on lahendused ohu takistamiseks. Lähtuvalt ekspertarvamusel saab vajadusel kaitsekorralduskava vahehindamise käigus 2022. aastal planeerida järgnevad vajalikud tööd elupaigatüübi säilimiseks.

2016. aastal kinnitatud Ida-Eesti vesikonna veemajanduskava (VMK) järgi oli Uljaste järve ökoloogiline ja koondhinnang 2013. aastal hea ning eesmärk 2021. aastaks on säilitada hea seisund.

Kaitse-eesmärk

- Pikaajaline kaitse-eesmärk: Elupaigatüüp on säilinud 62 ha-l, elupaigatüübi keskmine esinduslikkus on vähemalt C ja seisund VMK järgi hea.
- Kaitsekorraldusperioodi kaitse-eesmärk: Elupaigatüüp on säilinud 62 ha-l, elupaigatüübi keskmine esinduslikkus on vähemalt C ja seisund VMK järgi hea.

Mõjutegurid ja meetmed

+ Uljaste järves viiakse läbi riiklikku väikejärvede seiret. Kvaliteetne kaasaegne andmestik võimaldab väärtuste kaitset paremini korraldada.

- Inimtegevusest põhjustatud suurenev erosioon ja eutrofeerumine.

***Meede:** Küllastajate suunamine. Ürituste ja muude küllastusega seotud tegevuste kooskõlastamisel arvestatakse, et ei kahjustataks pinnast, kaitsealuseid liike jt kaitseväärtusi. Küllastajate suunamisele aitab kaasa kavandatav matkaraja rekonstrueerimine, mille käigus paraneb raja tähistus.*

***Meede:** Vaadete avamise ja muude hooldustööde kooskõlastamisel seatakse tingimuseks, et pinnast ei tohi kahjustada. Selleks teha võimalusel töid külmunud pinnasega. Järskudel nõlvadel jätta lamapuit metsa, sest selle eemaldamine võib oluliselt kahjustada nii taimestikku kui pinnast.*

- Maantee ja järve vahelise kalda võimalikust varisemisest põhjustatud muutused järves.

- ***Meede:** Ekspertarvamus kalda varisemise tõenäosuse, mõju ning negatiivse mõju korral selle tõkestamise meetmete kohta.*

- Kaevandustegevus.

***Administratiivmeede:** Väljaspool kaitseala antavates kaevanduslubades tingimuste seadmine selliselt, et kaitsealal asuvad väärtused ei saaks kahjustada ning järelevalve tingimuste täitmise üle.*

2.2.1.2. HUUMUSTOITELISED JÄRVED JA JÄRVIKUD (3160)

LoD I; KE – jah; LoA – jah

Sellesse elupaigatüüpi kuuluvad huumustoitelised pruuniveelised rabalaukad ja järved. Selliste järvede vesi on happeline (pH 4–6). Eestis on sellesse elupaigatüüpi arvatud eriti happelised mineraalmaajärved, millel on tugev sissevool metsa- või sooladelt, ning pehme pruuni veega segatoitelised veekogud (Paal, 2007).

Uljaste MKA-l asub kolm sellesse elupaigatüüpi kuuluvat rabajärve. Väikseim neist on 0,3 ha suurune Saarjärv ja suurim 2,4 ha suurune Mädajärv (foto 2). Ligikaudu 0,8 ha suurusel rabajärvel ametlik nimi puudub. Rabajärvedes kõrgemat kasvu kaldataimestik puudub või on see kõrge, veesiseseid soontaimi ei kasva ja ka ujulehtedega taimi on vähe. Nii vees kui ka kaldal kasvab rohkesti turbasamblaid.

Uljaste MKA huumustoitelised järved ja järvikud on hinnatud kõrge (B) esinduslikkusega. Veemajanduskava neid veekogusid ei käsitle. Üldiselt võib rabajärvi kahjustada kraavitus. Uljaste MKA-l asuvad rabajärved sihtkaitsevööndis ning lähim kraav (1–2 m laiune) jääb neist rohkem kui 500 m kaugusele. Seega on kraavitusest tulenev mõju vähetõenäoline. Probleemiks võib osutuda väljaspool kaitseala toimuv kaevandustegevus, mille käigus võib raba veerežiim muutuda. Kui kaevandustegevus muudab raba ja sellega koos ka rabajärvede veerežiimi, ei saa sellist tegevust lubada.

Kaitse-eesmärk

- Pikaajaline kaitse-eesmärk: Elupaigatüüp on säilinud 3,5 ha-l ja elupaigatüübi keskmine esinduslikkus on B.
- Kaitsekorraldusperioodi kaitse-eesmärk: Elupaigatüüp on säilinud 3,5 ha-l ja elupaigatüübi keskmine esinduslikkus on B.

Mõjutegurid ja meetmed

- Kaevandustegevus.

Administratiivmeede: Väljaspool kaitseala antavates kaevanduslubades tingimuste seadmine selliselt, et kaitsealal asuvad väärtused ei saaks kahjustada ning järelevalve tingimuste täitmise üle.

2.2.2. RABAD

2.2.2.1. LOODUSLIKUS SEISUNDIS RABAD (7110*)

LoD I; KE – jah; LoA – ei

Rabad on soode arengu viimane aste. Taimestik on valdavalt turbasamblad. Turbakihi keskmine paksus Eesti rabades on 3,2 m (Paal, 2007). Lisaks on taimestus puhmastaimi, kiduraid mände, harva ka üksikuid kaski. Kuna turbasamblamatuste pealmine osa kuivab kergesti läbi, on rabas kasvavad taimed kohastunud eluks veenappusega.

Uljaste MKA-l on elupaigatüüp looduslikus seisundis rabad inventeeritud 159,4 ha-l. See on Uljaste raba, mille esinduslikkus on hinnatud väga kõrgeks (A). Rabas asuvad huumustoitelised järved ja järvikud.

Looduslikus seisundis rabasid ohustab eelkõige kuivendamine. Kuna Uljaste MKA-l jääb raba sihtkaitsevööndisse ning lähim kraav (1–2 m laiune) asub elupaigatüübi äärealast üle 400 m kaugusel, on head eeldused elupaigatüübi säilimiseks.

Kaitse-eesmärk

- Pikaajaline kaitse-eesmärk: Elupaigatüüp on säilinud 159,4 ha-l ja elupaigatüübi keskmine esinduslikkus on A.
- Kaitsekorraldusperioodi kaitse-eesmärk: Elupaigatüüp on säilinud 159,4 ha-l ja elupaigatüübi keskmine esinduslikkus on A.

Mõjutegurid ja meetmed

- Kaevandustegevus.

Administratiivmeede: Väljaspool kaitseala antavates kaevanduslubades tingimuste seadmine selliselt, et kaitsealal asuvad väärtused ei saaks kahjustada ning järelevalve tingimuste täitmise üle.

2.2.3. METSAKOOSLUSED

Uljaste MKA-st on metsaga kaetud peaaegu 40% (245 ha). Üle 60% (ligikaudu 155 ha) metsadest on Euroopas väärtustatud elupaigatüübid (joonis 5). Elupaigatüüpidele vastavad sellised metsad, mis on inimtegevusest (raied, istutus) vähe mõjutatud. Iseloomulikud tunnused on surnult seisvad puud ja puudetüükad ning eri jämedusega sammaldunud lamapuit. Sellised metsad on heaks elupaigaks paljudele eri rühma liikidele. Peamised ohutegurid elupaigatüübile vastavatele metsadele on metsa majandamine, sest sellega eemaldatakse elurikkuseks vajalikud surnud puud ning sageli muudetakse mets ühevanuseliseks ja -liigiliseks.

2.2.3.1. VANAD LOODUSMETSAD (9010*)

LoD I; KE – jah; LoA – jah

Elupaigatüüpi kuuluvad looduslikud vanad metsad, aga ka hiljutiste põlengualade looduslikult uuenenud noored puistud. Vanad looduspetsaad esindavad vähese inimõjuga või üldse igasuguse inimõjuta kliimaskooslusi ehk siis suksessioonirea hiliseid staadiume (Paal, 2007).

Vanu looduspetsa on Uljaste MKA-l inventeeritud u 49 ha, s.o u 1/3 kogu kaitseala metsaelupaigatüüpidest. Kaitseala vanad looduspetsaad on ligikaudu 190 aasta vanused männikud. Need moodustavad suurema massiivi Uljaste oosi põhja- ja keskosas, kus on endale sobiva elupaiga leidnud III kaitsekategooria taimeliigid kahelehine käoheel ja pruunikas pesajuur ning sammal sulgjas õhik.

Kaks kolmandikku kaitseala vanadest looduspetsadest on hinnatud esinduslikkusega väga kõrge (A), ülejäänud esinduslikkus on kõrge (B).

Vanade looduspetsade elupaigatüüp on looduslik elupaigatüüp, mis ei vaja hea seisundi säilimiseks inimese sekkumist, sh koosluse kujundamist. Kuna vanu looduspetsa läbib RMK

matkarada, võib lubada raja ja selle äärte puhastamist mahalangenud, rippuvatest jm ohtlikest puudest. Metsa tuleb alles jätta jäme ja sammaldunud lamapuit ning õõnsustega puudetüükad.

Vanu loodusmetsi läbivad metsasihid ja matkarada on laiad ja sõidukiga sõidetavad. Kaitseala põhjaosas matkaraja lõpus on sõidu keelu märk. Vaatamata sellele sisenetakse sealt sõidukitega kaitsealale. Sõitmine kahjustab pinnast ja tee ääres kasvavaid kaitsealuseid taimeliike. Oosi nõlvadel sõitmine intensiivistab erosiooni, mis omakorda kahjustab lisaks metsale ka järve. Kuna liiklusmärk ei ole seni sõitmist peatanud, on vaja selle takistamiseks lisaks keelumärgile paigaldada tõkkepuu.

Kaitse-eesmärk

- Pikaajaline kaitse-eesmärk: Elupaigatüüp on säilinud vähemalt 49 ha-l ja elupaigatüübi keskmine esinduslikkus on A.
- Kaitsekorraldusperioodi kaitse-eesmärk: Elupaigatüüp on säilinud vähemalt 49 ha-l ja elupaigatüübi keskmine esinduslikkus on A.

Mõjutegurid ja meetmed

- Sõidukitega sõitmine oosi nõlvadel ja kaitsealuste liikide kasvukohtades.

Meede: Tõkkepuu paigaldamine (joonis 6).

2.2.3.2. VANAD LAIALEHISED METSAD (9020*)

LoD I; KE – jah; LoA – ei

Vanad laialehised metsad on jäänukid aastatuhandete tagusest soojemast ja niiskemast kliimast. Need asuvad sageli lainjatel moreenitasandikel, oosidel ja kõrgendikel, kus muld on toitainerikas ning kogu aasta veega hästi varustatud. Palju on lamapuitu ja õõnsustega puid, mis on hea elupaik haruldastele ja ohustatud sambliku-, seene-, putuka- ja linnuliikidele. (Paal, 2007).

Uljaste MKA-l on vanu laialehiseid metsi inventeeritud 6,8 ha-d. Piiranguvööndi laialehised metsad ei vasta elupaigatüübile, sest tegemist on u 30 aastat tagasi istutatud tammikuga. Seega on elupaigatüübi tegelik pindala ligikaudu 5 ha-d. Üldiselt on kaitseala vanad laialehised metsad väikesed tükid oosi kesk- ja lõunaosas. Kompaktsema ala moodustab u 55-aastane pärnik, kus lisaks pärnale kasvab laialehistest puuliikidest ka vaher. Laialehiste metsade esinduslikkus on väga kõrge (A).

Kaitse-eesmärk

- Pikaajaline kaitse-eesmärk: Elupaigatüüp on säilinud vähemalt 5 ha-l ja elupaigatüübi keskmine esinduslikkus on A.
- Kaitsekorraldusperioodi kaitse-eesmärk: Elupaigatüüp on säilinud vähemalt 5 ha-l ja elupaigatüübi keskmine esinduslikkus on A.

Mõjutegurid ja meetmed

Otsesed ohutegurid puuduvad, mistõttu ei kavandata kaitsekorralduskavaga töid nende likvideerimiseks.

2.2.3.3. ROHUNDITERIKKAD KUUSIKUD (9050)

LoD I; KE – jah; LoA – ei

Rohunditerikkad kuusikud kasvavad hea veevarustuse ning toitainerikka pehme mullahuumusega ja liikuva põhjaveega paikades, sageli orgudes, nõgudes, nõlvade jalameil ja sooservades. Puurindes valitseb harilik kuusk, kuid kaasneda võivad ka laialehised liigid. Selle elupaiga metsad on sageli kujunenud varasematest tamme-segametsadest, millele viitab vähenõudlike saluainete esinemine. Liigirikas rohurindes domineerivad peamiselt kõrgekasvulised rohunid ja kõrrelised. (Paal, 2007)

Uljaste MKA-l on rohundirikkaid kuusikuid inventeeritud 9,6 ha-d. Need paiknevad kolme eraldiseisva tükina kaitseala eri piirkondades. Elupaigatüübi esinduslikkus on väga kõrge (A). Üldiselt ohustab metsaelupaigatüüpe majandamine. Uljaste MKA rohunditerikkad kuusikud asuvad tervenisti sihtkaitsevööndis, kus majandustegevus on keelatud. Seega on head eeldused elupaigatüübi säilimiseks.

Kaitse-eesmärk

- Pikaajaline kaitse-eesmärk: Elupaigatüüp on säilinud u 9,5 ha-l ja elupaigatüübi keskmine esinduslikkus on A.
- Kaitsekorraldusperioodi kaitse-eesmärk: Elupaigatüüp on säilinud u 9,5 ha-l ja elupaigatüübi keskmine esinduslikkus on A.

Mõjutegurid ja meetmed

Otsesed ohutegurid puuduvad, mistõttu ei kavandata kaitsekorralduskavaga töid nende likvideerimiseks.

2.2.3.4. OKASMETSAD OOSIDEL JA MOREENIKUHJATISTEL (9060)

LoD I; KE – jah; LoA – ei

Okasmetsad oosidel ja moreenikuhjatistel ehk sürjametsad on moreenist kõrgendike (mõhnade, voorte ja ooside) lagedel ja nõlvadel kasvavad põlis- või loodusmetsa kriteeriumidele vastavad okasmetsad. Muld on toitainerikas, kuid kerge lõimisega. Keskkonnatingimused päikeselise ja varjukülje nõlvadel on erinevad. Alustaimestik on liigirikas. Kõrvuti võivad kasvada erinevaid mullastikutingimusi vajavad liigid, nagu jänsekapsas, pohl, sinilill, kevadine seahernes jt. (Paal, 2007)

Uljaste MKA-l asuvad sürjametsad peamiselt järve põhja- ja idakalda järsul nõlval (foto 3). Kokku on selliseid metsi inventeeritud u 16 ha-l ning need on nii männi- kui kuuse-enamusega puistud. Kaitseala okasmetsad oosidel ja moreenikuhjatistel on kas väga kõrge (A) või keskmise (C) esinduslikkusega.

Suurem osa elupaigatüübist asub sihtkaitsevööndis. Piiranguvööndisse jääb 0,6 ha keskmise esinduslikkusega metsaosa. Kaitse-eesmärk seatakse sihtkaitsevööndis oleva pindala järgi. Piiranguvööndis on metsade majandamine lubatud, mistõttu elupaigatüübi säilimine ei ole seal tagatud.

Kaitse-eesmärk

- Pikaajaline kaitse-eesmärk: Elupaigatüüp on säilinud vähemalt 15,5 ha-l ja elupaigatüübi keskmine esinduslikkus on vähemalt B.
- Kaitsekorraldusperioodi kaitse-eesmärk: Elupaigatüüp on säilinud vähemalt 15,5 ha-l ja elupaigatüübi keskmine esinduslikkus on vähemalt B.

Mõjutegurid ja meetmed

Otsesed ohutegurid puuduvad, mistõttu ei kavandata kaitsekorralduskavaga töid nende likvideerimiseks.

2.2.3.5. SOOSTUVAD JA SOO-LEHTMETSAD (9080*)

LoD I; KE – jah; LoA – jah

Soostuvad ja soo-lehtmetsad hõlmavad soostuvaid metsi, madalsoometsi ja lodumetsi. Selle elupaigatüübi metsad kasvavad tasasel maal, lauetes nõgudes või nõlvade jalamil, kus põhjavesi on maapinnale lähedal. Põhjavee tase on muutlik – kevaditi on see kõrge, suvel langeb sügavamale. Soostuvatele ja soo-lehtmetsadele on iseloomulik turbahorisondi olemasolu. Soostumise alguses valitsevad puurindes kuusk ja arukask, madalsoometsas sookask ning lodumetsas sanglepp. (Paal, 2007)

Uljaste MKA-l on soostuvaid ja soo-lehtmetsi inventeeritud kokku ligikaudu 5 ha-d. Need on väikesed eraldiasetsevad tükid sihtkaitsevööndis kaitseala idapiiril, millest 0,8 ha-d on väga kõrge (A) ja ülejäänud keskmise (C) esinduslikkusega. Peamiseks puuliigiks on kask, lisaks kasvab ka kuuske.

Kaitse-eesmärk

- Pikaajaline kaitse-eesmärk: Elupaigatüüp on säilinud ligikaudu 5 ha-l ja elupaigatüübi keskmine esinduslikkus on vähemalt B.
- Kaitsekorraldusperioodi kaitse-eesmärk: Elupaigatüüp on säilinud ligikaudu 5 ha-l ja elupaigatüübi keskmine esinduslikkus on vähemalt B.

Mõjutegurid ja meetmed

Otsesed ohutegurid puuduvad, mistõttu ei kavandata kaitsekorralduskavaga töid nende likvideerimiseks.

2.2.3.6. SIIRDESOO- JA RABAMETSAD (91D0*)

LoD I; KE – jah; LoA – ei

Siirdesoo- ja rabametsadele on iseloomulik püsivalt kõrge veetase. Vesi on toitainevaene. Need metsad võivad olla nii okas- kui lehtmetsad. Iseloomulikud puuliigid on sookask, harilik mänd ja harilik kuusk. Puhmarindes kasvavad mustikalised, turbasamblad ja tarnad. Võrreldes rabaga on siirdesoo- ja rabametsad tihedama ja kõrgema puurindega: puude liituvus vähemalt 0,3 ja keskmine kõrgus üle 4 m (Paal, 2007).

Uljaste MKA-l on siirdesoo- ja rabametsi inventeeritud u 70 ha-d. Need on väga kõrge (A) esinduslikkusega männikud, mis asuvad sihtkaitsevööndis raba ümber (foto 4).

Üldiselt ohustab siirdesoo- ja rabametsi peamiselt veerežiimi muutus. Uljaste MKA-l asuvad siirdesoo- ja rabametsad sihtkaitsevööndis, kus 1–2 m laiune kraav asub elupaigatüübi äärealast u 130 m kaugusel. Sihtkaitsevööndis on olemasolevate rajatiste hooldustööd lubatud. Kaitsealale jääv osa kraavist asub riigimaal ning kaitsekorralduskavaga ei plaanita kraavi hooldus- ega sulgemistöid. Ala jäetakse looduslikule arengule. Kaitsealale jääv lõik kraavist on osa väljaspool kaitseala asuvast pikemast kraavist. Kui väljaspool kaitseala kavandatakse kraavi hooldustööd ning nende tööde otstarbekuseks on vaja ka kaitsealale jäävat osa korrastada, siis saab lubada vaid sellist korrastamist, mis ei kahjusta siirdesoo- ja rabametsi.

Uljaste järve lõuna- ja läänekalda rabametsas on mitmeid ebaseaduslikke lõkkekohti ja nende ümber prügi (foto 5). Kaitsekorralduskava koostamise ajal käisid RMK kui maaomaniku töötajad neid likvideerimas, kuid lõkkekohti ja prügi tekib pidevalt juurde. Seetõttu on vaja piirkonda korrastada pidevalt. Inimeste teavitamiseks tuleb paigaldada järve äärde erinevatesse kohtadesse lõkke tegemist ja prügi mahapanekut keelavad piktogrammide.

Kaitse-eesmärk

- Pikaajaline kaitse-eesmärk: Elupaigatüüp on säilinud vähemalt 70,5 ha-l ja elupaigatüübi esinduslikkus on A.
- Kaitsekorraldusperioodi kaitse-eesmärk: Elupaigatüüp on säilinud vähemalt 70,5 ha-l ja elupaigatüübi esinduslikkus on A.

Mõjutegurid ja meetmed

- Ebaseaduslik lõkketegemine, prügi.

Meede: Lõkkekohtade likvideerimine, prügi koristamine, lõkke tegemist ja prügi mahapanekut keelavate piktogrammide paigaldamine (joonis 6).

2.3. MAASTIK

Maastik on looduslike ja inimtekkeliste tegurite toimel kujunenud ala, mida inimesed tajuvad. Uljaste MKA kaitse-eesmärk on eriilmeliste maastikuelementide (oos, järv, raba) ja maastiku mitmekesisuse kaitse. Uljaste oosi pikkus on u 9 km ja see koosneb põhiliselt kruusast ja liivast. Oos on võrdlemisi lai ja tasase laega, millel asuvad kuni 12 m sügavused sulglohud. Oosi kõrgus maapinnast on 18–22 m ning nõlvad on suhteliselt järsud. Uljaste oosi kõrgeim punkt (95,2 m merepinnast) on ühtlasi Ida-Virumaa kõrgeim punkt.

Uljaste järv on umbjärv ning toitub põhiliselt sademetest ja soovetest, järve põhi on liivane, põhjaosas rohtunud, raba ääres mudane. Põhjast ja idast piirab järve oos, mis takistab loodusliku tammina järve tühjaks voolamist, kuna idapoolne tasandik on järvepinnast viis meetrit madalamal. Läänest ümbritseb järve raba, kus paikneb kolm soojärve (Soojärv, liivase saarega Saarjärv ja Laukajärv). Võrreldes läheduses paikneva Sämi sooga on Uljaste soo paremini säilinud (turbasammalde kasv jätkub, älved ei ole umbes), Kunda tsemenditehase aluselise õhusaaste kaugmõju on oluliselt väiksem ja piirnevate alade maaparandussüsteemide mõju on väga väike. Raba on Uljaste järve oluliseks valgaks, seega mõjutab oluliselt järve seisundit.

Uljaste MKA piirkond on Ida-Viru maakonnaplaneeringu järgi arvatud väärtuslike maastike hulka, mille omapära ja silmapaistvamad vaated tuleb säilitada (Ida-Viru..., 2016). Maakonnaplaneeringuga kuulub kaitseala rohevõrgustikku. Roheline võrgustik parendab looduslikku mitmekesisust, tagab levikuvõimalusi ja -teid looduslike piirkondade vahel ning tugevdab eluslooduse ökoloogilist toimimist.

Peamised ohutegurid, mis Uljaste MKA-l võivad maastikuelemente ja -ilmet kahjustada, on kaevandus- ja ehitustegevus. Uljaste MKA kaitse-eeskirja järgi ei ole maavarade kaevandamine kaitsealal lubatud (§-d 11 ja 15). Väljaspool kaitseala toimuvast kaevandamisest tulenevaid mõjusid on käsitletud täpsemalt peatükis 2.2.

Uljaste MKA kaitse-eeskirja § 14 lõike 2 punkti 2 järgi on ehitise püstitamine kaitsealal lubatud kaitseala valitseja (KeA) nõusolekul piiranguvõõndis olemasoleval õuemaal. 2016. aasta novembri seisuga on kaitsealal neli õuemaad. Ka katastriüksuse kõlvikupiiride ja sihtotstarbe muutmiseks on vaja KeA nõusolekut. Nõusoleku andmisel arvestab KeA väljakujunenud asustusstruktuuriga ja maakasutusega. Üldiselt paiknevad õuemaad üksteisest eraldi ning iseloomulik on u 80 m² suurune elamu 2–4 kõrvalhoonega. Oluline on, et säiliks lagedad alad ja vaated ning ehitised sobituksid olemasolevaga.

Ajalooliselt on Uljaste tee ja järve vaheline ala olnud lagedam ning järvele on olnud kena vaade. Järve ja tee vaheline metsariba on puud ja põõsaid täis kasvanud. Kaitsekorralduskavaga plaanitakse parkla juurest avada vaade maanteelt järvele. Vaate avamise käigus eemaldatakse võsa ja ohtlikud murdunud puudetüükad. Suured puud jäetakse kasvama. Vaate avamise töid on täpsemalt kirjeldatud peatükis 4.1.2.1.

Kaitse-eesmärk

- Pikaajaline kaitse-eesmärk: Maastikuelemendid (oos, järv, raba) on heas seisundis ning maastikuilme ja vaated on säilinud.
- Kaitsekorraldusperioodi kaitse-eesmärk: Maastikuelemendid (oos, järv, raba) on heas seisundis ning maastikuilme ja vaated on säilinud.

Mõjutegurid ja meetmed

- Kaevandustegevus

Administratiivmeede: Väljaspool kaitseala antavates kaevanduslubades tingimuste seadmine selliselt, et kaitsealal asuvad väärtused ei saaks kahjustada ning järelevalve tingimuste täitmise üle.

- Ehitustegevus

Administratiivmeede: Ehitusloale kooskõlastust andes looduskasutuse tingimuste seadmine, arvestades väljakujunenud asustusstruktuuri.

- Maastikuvaadete kinnikasvamine

Meede: Maastikuvaadete taastamine ja hooldamine järve ja maantee vahelisel alal u 60 m pikkusel lõigul.

2.4. MUUD VÄÄRTUSED

Uljaste MKA-l on registreeritud neli pärandkultuuriobjekti (Maa-ameti geoportaal, 2016):

1. Uljaste tulevalvetorn – 1923. aastal ehitati triangulatsioonitorn ja mägi nimetati rahvasuus Tornimäeks. Praegu on mäel metskonna tulevalvetorn.
2. Kaevikud Vabatküla mäel – säilinud 20–50%. Saksa sõjaväe kaevikud II MS ajal.
3. Mäitsemägi – kiigeplats, mis on nime saanud lähedal oleva talukoha järgi.
4. Haansalu-Põdri talutee – säilinud 20–50%. Seda teed kaudu käidi Viru-Nigulasse kirikusse.

Kaitsealal asuva parkla juures metsas on säilinud 19. sajandi keskel ehitatud Sonda metskonna keskuse kõrvalhoone alusmüürid. Objekt ei ole pärandkultuuri objektina arvel.

Kaitseala loodusobjektid (künkad, soo, järved jms) on ainest andnud mitmeteks rahvajuttudeks ja uskumusteks. Nii olla näiteks ühel künkal nähtud ussikuningat tantsimas ning tontide elupaigaks peetud kohas muutusid hobused rahutuks ja mets kohises teistmoodi kui mujal. Lisaks on mitmeid jutte, mis pajatavad Uljaste järve kalarikkusest. Legendi järgi sai Uljaste endale nime uljaste inimeste järgi. Nimelt sõitnud kohalik mõisnik külalistele oma valdusi näitama. Hobuse seljas kõrgel oosi harjal köitnud ta pilku silmapiiril aimatavad suitsujoad – tunnistused inimeste eluasemest. Mõisniku teada aga ei elanud soodes kedagi. Et üldse seal soo piiril keegi kodu teha julgeb, oli talle üllatus. Eks olnud need osaliselt tema oma ärakaranud talupojad, kes rabade ja karude keskel uut vaba elu alustanud. Uljad vennad, nentunud mõisnik ja jätnudki talupojad omaette elama.

3. KÜLASTUSKORRALDUS

Uljaste MKA-l on suhteliselt väikesel alal koos väga erilmelised loodusväärtused: järved, raba, mets ja oos. Seetõttu on kaitseala populaarne koht nii matkajate, loodusturistide, kui ka sportijate, kalastajate ja suplejate hulgas. Kaitsealal on üritusi läbi viinud Eesti Looduskaitse Selts jt huvigrupid, 2016. aastal toimus juba 18. Uljaste triatlon, mitmel aastal on korraldatud kalapüügivõistlusi.

Sonda valla planeeringu järgi on Uljaste järve idakallas virgestus- ja puhkeala (Sonda valla..., 2000). Kaitsealal asub ligikaudu 4 km pikkune Uljaste matkarada, parkla, kaks lõkkekohta, riietuskabiinid ja päästeameti infostend. Külastustaristu korrashoiu eest vastutab RMK, kel on plaanis matkarada ja muud külastusega seotud rajatised rekonstrueerida.

Visioon ja eesmärk

- Visioon

Kaitseala väärtused on säilinud soodsas seisundis ja külastajad ei ole neid kahjustanud. Külastajad on teadlikud alal kehtivatest piirangutest ning järgivad neid.

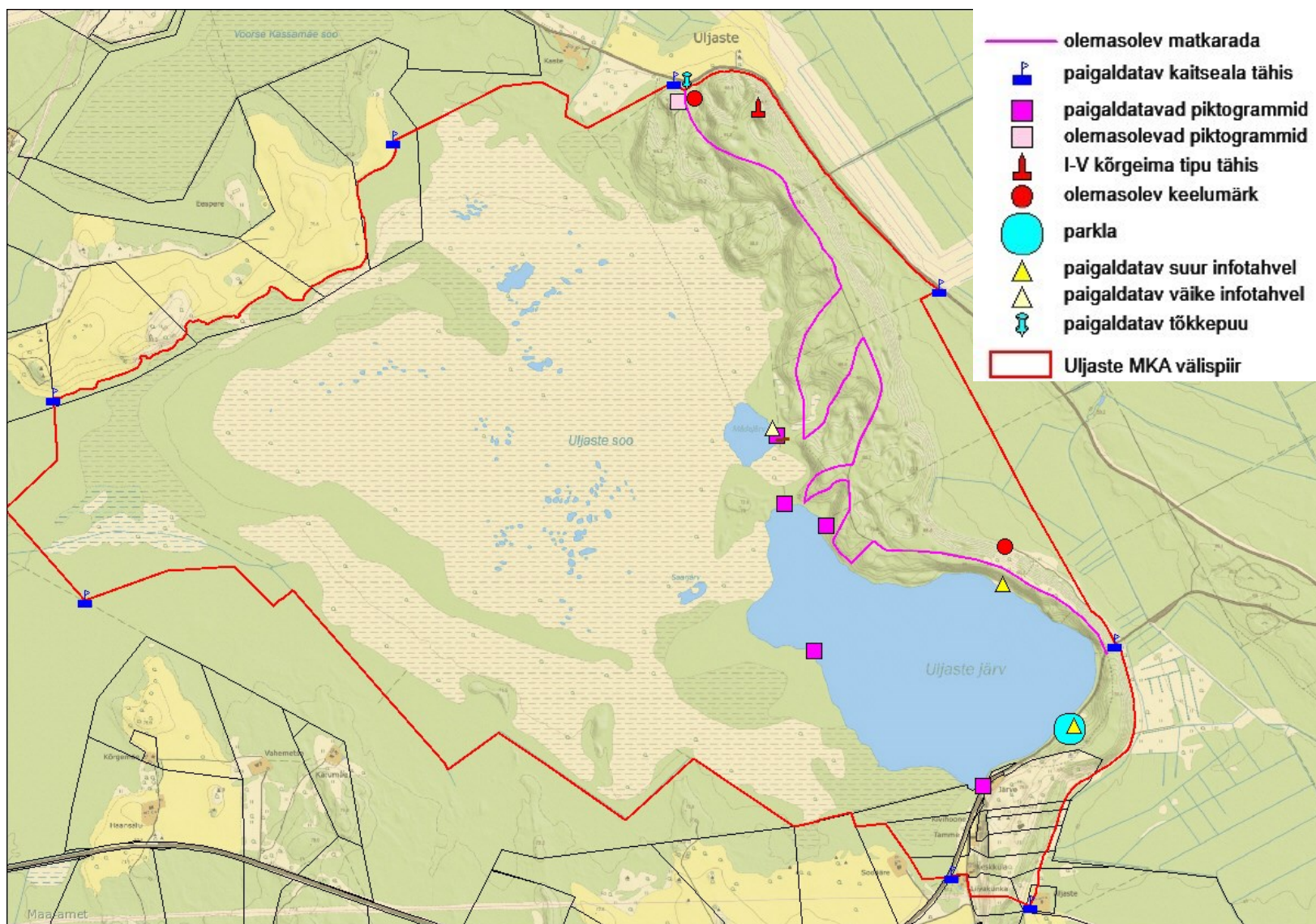
- Eesmärk

Kaitseala on tähistatud, külastustaristu on heas korras (märgid, viidad, infotahvlid jms). Puuduvad külastuse tagajärjel tekkinud olulised kahjud metsale, rabale, järvedele ning kaitsealustele liikidele.

3.1. TÄHISED

Kaitseala välispiir on tähistamata. See on oluline puudus, sest arvukad külastajad ei tea, et nad on kaitsealal, mistõttu võivad tahtmatult loodusväärtusi kahjustada. Vajalik on paigaldada 8 kaitseala tähist. Tähisted paigaldatakse peamiselt teede ja sihtide äärde, kust on võimalik kaitsealale siseneda. Paigaldatavate tähiste asukohad on toodud joonisel 6.

Meede: Tähiste paigaldamine ja hooldamine.

Joonis 6. Külastustaristu Uljaste MKA-I. Joonise alus: Eesti põhikaart, Maa-amet, 2017.

3.2. OLEMASOLEV KÜLASTUSTARISTU

Uljaste MKA-I asub ligi 4 km pikkune tähistatud matkarada (joonis 6). Maantee äärde on rajatud parkla, kus asub infotahvel ja lõkkekoht (foto 6), veidi eemal on käimla. Lõkkekoht on ka järve ääres. Lisaks on mitmel pool riietuskabiinid, mis osaliselt on paigaldatud juba nõukogude ajal. Kaitseala külastustaristut haldab RMK, kes plaanib selle hiljemalt 2023. aastaks uuendada. Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondi abiga projekteeritakse ja rekonstrueeritakse Uljaste matkaraja tähistus, infotahvlid, viidastus, trepp, parkla piire ja parklas asuv puhkekoht (pingid, lõkkekoht).

2017. aasta alguses vahetas RMK matkaraja otsas oleva amortiseerunud keelumärgi uue vastu ning paigaldas märgi ka oosi all kulgeva tee lõppu. Kuigi tee seal lõppeb, sõidetakse mööda rohumaad üles mäkke.

Kaitsealal on probleemiks parkimine maantee äärde. Kuna tee on kitsas ja kurviline, tekitab selline parkimine liiklusohutlikke olukordi. Sonda vallavalitsusel on huvi rajada parkla lisaks RMK hooldatavale parklale ka kaitseala piirile (parkla jääks kaitsealast välja) riigimaale.

Kaitseala ainus infotahvel asub Uljaste maanteeäärses parklas. Infotahvli on koostanud MTÜ Virumaa Koostöökogu ja sellel on peamiselt turismiinfo, info kaitseala kohta puudub. Vajalik on paigaldada parklasse ja järve äärses supluskohta juurde infotahvel, kus on info kaitseala piirist, väärtustest ja kaitsekorrast. Kaitsealal keelatud tegevusi tuleb infotahvil põhjendada, tuues näiteks konkreetne väärtus, mille kaitseks keeld on seatud. Oluline on selgitada külastusest tulenevaid ohutegureid (tallamine, pesuvahendite ohtlikkus jm).

Meede: Olemasoleva külastustaristu hooldamine ja rekonstrueerimine, s.h infotahvlite paigaldamine.

3.3. MATKARAJA HOOLDAMINE

Uljaste matkarajale langenud tüvedest on rajalaiune osa välja saetud ning raja kõrvale asetatud. Palju puid on kukkunud raja äärde, mis otseselt rajal liikumist ei sega. 2015. aastal toimunud kaitse-eeskirja avalikustamise ja 2016. aastal toimunud kaitsekorralduskava koostamise käigus selgus, et raja ääres olev lamapuit häirib oluliselt külastajaid ja kohalikke elanikke, kes soovivad näha ja liikuda pigem korrastatud maastikul. Avaliku huvi ja ohutuse tõttu kavandatakse kaitsekorralduskavaga matkaraja vahetu ümbruse korrastamist. Tegevust planeerides on arvestatud, et rada läbib loodusdirektiivi elupaigatüüpe, millele lamapuit, surnult seisvad puud ja puudetüükad on iseloomulikuks tunnuseks. Tööde täpsem kirjeldus on peatükis 4.1.3.2.

Matkarada möödub üpris lähedalt Mädajärvest. Kuna rajalt on näha, et veidi eemal on kena rabajärv, astuvad külastajad rajalt kõrvale ning lähevad Mädajärve äärde. Järve ja matkaraja vahelisel alal on pinnas vesine ja mudane, mistõttu on inimeste liikumisest jäänud mudased rajad. Kuivemaid kohti otsides on külastajad muutnud järvele suunduvate isetekkeliste radade ala väga laiaks. Pinnasekahjustuste vältimiseks on vaja matkaraja ja Mädajärve vahele rajada laudtee.

2015. aastal Maa-ameti tehtud LIDAR-mõõdistamise tulemustest selgus, et Ida-Virumaa kõrgeim looduslik tipp, mis varasematele andmetele tuginedes oli Iisakus asuv Tärivere mägi, on hoopis Uljaste oosi kõrgeim punkt (95,2 m merepinnast). Kõrgeima punkti tähistamiseks paigaldatakse sinna infotahvel ja matkarajalt suunav viit.

Meede: Matkaraja ja selle ümbruse hooldamine, laudtee ehitamine.

Meede: Ida-Virumaa kõrgeima loodusliku punkti tähistamine ja suunaviida paigaldamine.

3.4. PIKTOGRAMMID, TÕKKEPUU

Kaitsealal on probleemiks ebaseaduslikud lõkkekohad ja prügi loodusesse jätmine. 2016. aasta septembris tehtud välitöö käigus avastas KeA töötaja ümber kogu järve kokku u 10 lõkkekohta, mille juures oli ka prügi. Sama aasta sügisel korrastas RMK ala ära. Küllastajate teadlikkuse tõstmiseks ja edasise ebaseadusliku tegevuse piiramiseks on vajalik järve äärde (5 kohta) paigaldada lõkke tegemist, telkimist ja prügi mahapanekut keelavad piktogramm (joonis 6). Samuti on vaja järjekindlalt likvideerida isetekkelised lõkkekohad ning eemaldada prügi.

Meede: Piktogrammide paigaldamine.

Meede: Ebaseaduslike lõkkekohade likvideerimine ja prügi koristamine.

Kaitsealal on probleemiks ebaseaduslik sõidukite ja maastikusõidukitega sõitmine. Matkaraja lõunapoolses otsas on maa sisse pandud metallpostid sõitmise takistamiseks (foto 7). Nende kõrvalt sõideti siiski mööda. Mõned aastad tagasi kukkus raja algusesse suur mänd, mida sõitmise takistamiseks ära ei koristatud. Mänd on tõkkena toiminud.

Matkaraja põhjapoolses otsas füüsilist takistust sõitmiseks pole, on keelumärk ja sõitmist keelav piktogramm (foto 8). Need ei ole takistanud sõidukitega sõitmist. Sõitjad on rajale kukkunud puud pooleks saaginud, et teed läbitavana hoida. Sellepärast on vajalik lisaks keelumärgile paigaldada ka tõkkepuu, mis kunagi on seal ka olnud.

Meede: Tõkkepuu paigaldamine ja hooldamine ning sõidu keelu märkide hooldamine.

4. KAVANDATAVAD KAITSEKORRALDUSLIKUD TEGEVUSED JA EELARVE

4.1. TEGEVUSTE KIRJELDUS

4.1.1. INVENTUURID, SEIRED JA UURINGUD

4.1.1.1. RIIKLIK SEIRE

Kaitsealal asub osa riikliku saarmaseire ruudust, kus on seiret tehtud 2008., 2012. ja 2015. aastal. Seirepunktid jäävad väljaspoole kaitseala. Üldjuhul on saarmaseire samm kuus, oluliste muutuste korral kolm aastat. Seega toimub osaliselt Uljaste MKA-le jäävas seireruudus saarmaseire kaitsekorraldusperioodil eeldatavasti 2021. ja 2027. aastal.

Uljaste MKA-le jääv madalsoode ja rabade haudelinnustiku seireruut ei ole püsiseireala. Püsiseirealad asuvad Nigula, Männikjärve, Marimetsa, Ruunasoo ja Laisma rabas. Erinevatel aastatel võib vaatlusalana lisanduda ka teisi rabasid. Uljaste MKA-l viidi viimati seiret läbi 2001. aastal. Millal toimub järgmine seire, ei ole teada.

Uljaste järves viiakse läbi väikejärvede riiklikku seiret, mida tehakse igal aastal. Riiklikusse seirekavasse kuulub Uljaste järv juba 1994. aastast ning kindlasti on vajalik seiret ka edaspidi läbi viia.

2012. aastal arvati Uljaste järv ka riikliku seire eluslooduse mitmekesisuse ja maastike programmi raames läbiviidava soontaimede seirealade hulka. Seireliikideks on järv-lahnarohi ja vesilobeelia. Kindlasti on vajalik nende liikide edasine seire, mis aitab hinnata ka kaitsekorra tulemuslikkust. Metoodika järgi on kavas seiret läbi viia iga viie aasta tagant. Eeldatavasti seiratakse neid liike 2017. aastal. Seega kaitsekorraldusperioodi jooksul viiakse seire läbi 2022. ja 2027. aastal.

Riiklik seire kuulub I prioriteeti, korraldajaks Keskkonnaagentuur (KAUR). Tegevus toimub riikliku seirekava alusel.

4.1.2. HOOLDUS, TAASTAMINE

4.1.2.1. VAADETE AVAMINE

Uljaste järve ja maantee vaheline kitsas (keskmiselt u 7 m laiune) ala on varasemalt olnud lagedam, mistõttu oli hea vaade teelt (ja ka oosilt) järvele. Kaitsekorralduskavaga plaanitakse parkla juurest avada vaade maanteelt järvele u 60 m ulatuses mööda tee serva (joonis 7). Kogu tee ja järve vahelist lõiku ei kavandata võsast puhastada, sest puud ja põõsad takistavad teehoolduse käigus puistatud soolade järve kandumist ning hoiavad pinnast kinni. Vaatekoht on valitud parkla vastu, sest muidu kitsa ja kurvilise tee ääres on just see koht, kus inimene saab segamatult (potentsiaalse liiklusohtliku olukorrata) vaadet nautida. Vaate avamise käigus eemaldatakse kõrgemad (keskmiselt üle 2 m) põõsad ja noored peened puudevitsad. Lisaks eemaldatakse surnult seisvad puudetüükad, sest need on ohtlikud teel liiklejatele. Suured puud vaadet ei sega ja nende juured aitavad pinnast kinni hoida, mistõttu neid ei eemaldata. Kasvama jäetakse ka sellised põõsad, mis kõrgeks ei kasva (nt mage sõstar) ja vaadet ei sega. Võsa tuleb

kokku koguda ja alalt ära vedada või parkla alal koheselt ära põletada. Töid ei või teha märja pinnasega, sest see kahjustab õrna ja järsku kallast. Kuna võsa kasvab kiiresti tagasi, on vaja vaatekohta hooldada (eemaldada noori võrseid) igal aastal.

Vaadete avamine on II prioriteedi tegevus. Töid tehakse riigimaal, kus nende korraldajaks on RMK. Tegevus on planeeritud 2018.–2021. ja vastavalt vajadusele ka 2023., 2025. ja 2027. aastal.

4.1.3. TARISTU

4.1.3.1. TÄHISTE PAIGALDAMINE

Kaitseala on tähistamata. Paigaldada tuleb 8 tähist. Tähised paigaldatakse peamiselt teede ja sihtide äärde, kust on võimalik kaitsealale siseneda. Paigaldatavate tähiste asukohad on toodud joonisel 6. Pärast paigaldamist peab tähiste seisukorda regulaarselt kontrollima ning vajadusel asendama kulunud, lõhutud või amortiseerunud tähised uuega.

Tegemist on II prioriteedi tööga, mida korraldab RMK. Tegevus on planeeritud 2018. aastasse.

4.1.3.2. KÜLASTUSTARISTU REKONSTRUEERIMINE JA MATKARAJA HOOLDAMINE

RMK planeerib külastust suunavad rajatised rekonstrueerida ELi Ühtekuuluvusfondi kaasrahastusel hiljemalt 2023. aastaks (vt ptk 3.2). Projekteerimise käigus vaadatakse üle ka matkaraja marsruut. Võimaliku alternatiivina on sobilik matkaraja algus parklast mööda oosi nõlva. Siis ei pea matkaja liikumiseks kasutama kitsa ja kurvilise maantee äärt. Parkla juures oosil on rada olemas. Seda laiemaks teha pole vaja, küll on aga vajalik rada tähistada. Projekteerimise käigus vaadatakse üle ka matkarajalt järve äärde viiva kolme haru vajalikkus. Sobilik on, kui osaliselt kulgeb matkarada oosi nõlva allosas, kus rada on looduses olemas. Matkaraja jätkuna planeeritakse ehitada u 70 m laudteed, mis kulgeb matkarajalt Mädajärveni (joonis 7). Laudteed on vaja, sest vesine pinnas on külastajate liikumisest mudaseks tallatud (foto 10). Mädajärve äärde on vajalik paigaldada ka piktogrammide ning väike infotahvel, kus selgitatakse rabajärvede olemust ja nende väärtust.

Suuremad infotahvlid on vaja paigaldada parklasse ja puhkekohta järve ääres (joonis 6). Infotahvilil peab olema joonis kaitseala piiriga, looduskaitseliste väärtuste kirjeldused ning lubatud ja keelatud tegevused. Keelatud tegevuste juures peab olema selgitatud, millise väärtuse kaitseks see keeld on rakendatud. Oluline on infotahvilil kajastada suplemisest ja liigest tallamisest tingitud negatiivset mõju kaitsealustele liikidele ja pinnasele (vt ptk 2.1.1.1).

Olemasolevat matkarada, keelumärke ja parklat koos sinna juurde kuuluvaga on vaja igal aastal hooldada: eemaldada rajale langenud puud, välja vahetada amortiseerunud või lõhutud märgid, tühjendada prügikasti ja käimlat, korrastada puhkekohta.

Lähtuvalt avalikkuse suurest huvist ja ohutusest kavandatakse hooldada ka matkaraja ümbrust. Ümbrust planeeritakse hooldada raja oosipealses osas (joonis 7). Kohtades, kus rada kulgeb oosi pealt alla järveni, ümbrust ei hooldata. Mõlemalt poolt raja äärest ligikaudu 5 m ulatuses eemaldatakse peamiselt peen sammaldumata lamapuit (foto 9). Suuremas osas on tegemist

ligikaudu 15 cm diameetriga kuuskedega, mille püstiolevad oksad võivad olla külastajale ohtlikud. Selline puu eemaldatakse tervenisti (ka puu see osa, mis jääb rajast rohkem kui 5 m kaugusele). Osaliselt eemaldatakse ka surnult seisvad puud (peamiselt kuused ja remmelgad). Alles jäetakse sammaldunud ja jämedad lamatüved ja surnult seisvad nn elurikkuse puud (putuka aukudega, õõnsustega, sammaldunud). Puid ei eemaldata järskudelt nõlvadelt, kus nende äravedamine võib pinnast kahjustada ja põhjustada erosiooni.

Ida-Virumaa kõrgeim looduslik tipp planeeritakse looduses tähistada (joonis 6) ning matkaraja äärde paigaldatakse kõrgeima tipu leidmiseks suunav viit.

Lisaks kaitsekorralduskavaga planeeritud külastustaristu hooldus- ja rekonstrueerimistöödele on võimalik ka muud huvigruppide algatusel tehtavad tegevused. Nt kui eraalgatuslikult on huvi hooldada mõnda ajalooliselt olulist vms kohta kaitsealal, siis tuleb see tegevus Keskkonnaameti ja maaomanikuga kooskõlastada. Keskkonnaamet arvestab nõusoleku andmisel, et loodusväärtused ei saaks kahjustada.

Tegemist on II prioriteedi töödega, mida korraldab RMK. Rekonstrueerimine toimub vastavalt projekti ajakavale, ülejäänud tööd on kavandatud 2018. aastasse. Edaspidi on vaja rada ja keelumärke hooldada vastavalt vajadusele.

4.1.3.3. PIKTOGRAMMIDE JA TÕKKEPUU PAIGALDAMINE

Uljaste MKA-l on probleemiks ebaseaduslikes kohtades lõkke tegemine ja prügi loodusesse jätmine. Inimeste teadlikkuse tõstmiseks on oluline paigaldada Uljaste ja Mädajärve äärde lõkke tegemist, prügi mahapanekut ja telkimist keelavad piktogrammid viide kohta (joonis 6). Piktogrammid on olemas matkaraja põhjapoolses osas. Samuti on vaja järjekindlalt likvideerida isetekkelised lõkkekohad ning eemaldada prügi.

Kaitsealal on probleemiks sõitmine väljaspool teid. Sõidetakse nii matkarajal kui ka maastikul. Selle takistamiseks tuleb matkaraja põhjapoolsesse otsa paigaldada tõkkepuu. Piktogramme, ja tõkkepuud on vajalik ka hooldada – lõhutud või amortiseerunud asendada uuega.

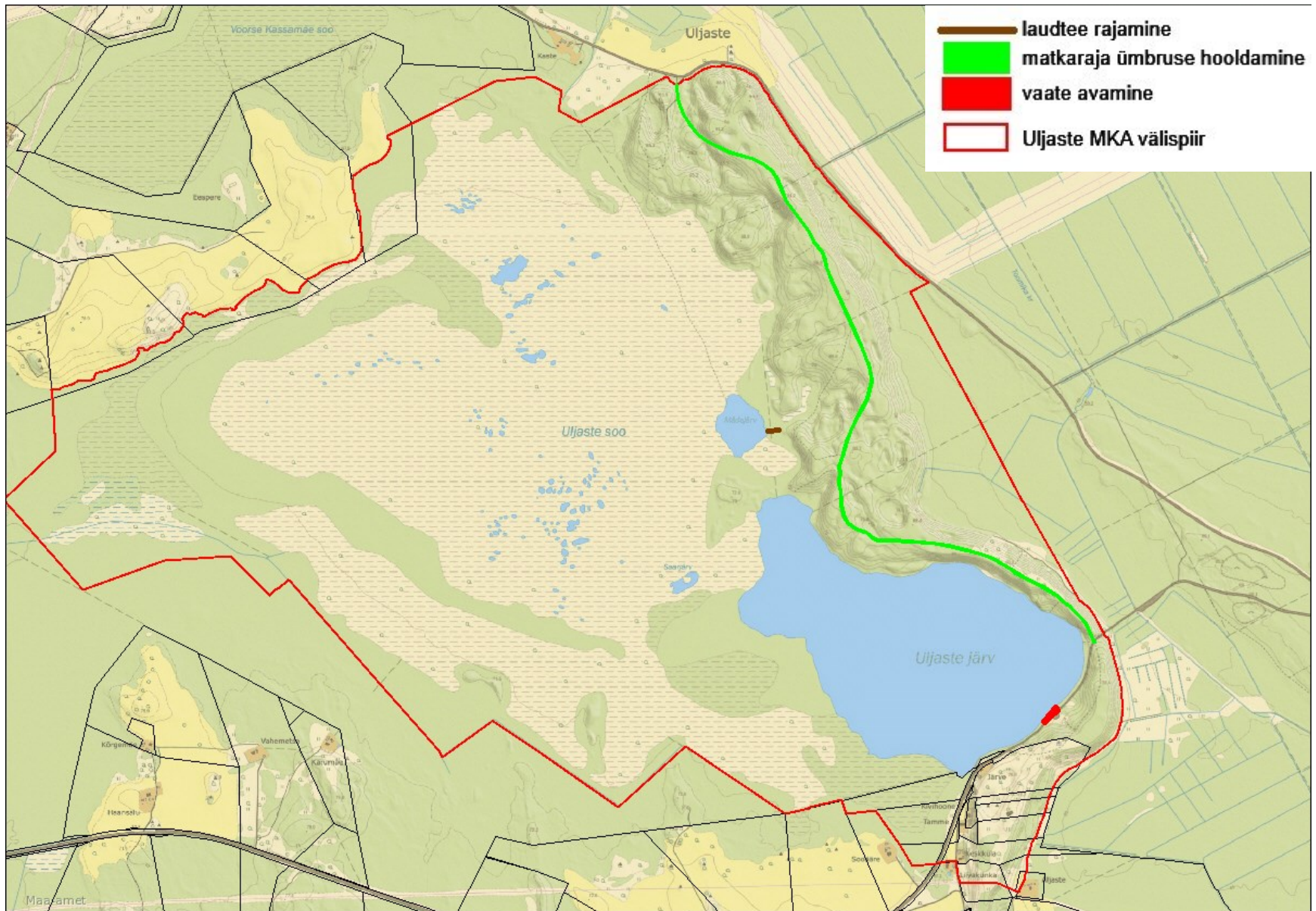
Tegemist on II prioriteedi töödega, mida korraldab RMK. Paigaldamine on planeeritud 2018. aastasse, hooldamine toimub vastavalt vajadusele.

4.1.4. EESKIRJAD, KAVAD

4.1.4.1. KAITSEKORRALDUSKAVA VAHEHINDAMINE JA UUENDAMINE

Kaitsekorralduskava eesmärgid on seatud kümneks aastaks. 2022. aastal tuleb hinnata esimese perioodi tulemuslikkust (väärtuste seisundit) ja vajadusel uuendada kaitsekorralduskava. Kaitsekorraldusperioodi lõpus viiakse läbi kaitse tulemuslikkuse hindamine ning koostatakse uus kaitsekorralduskava järgneviks kümneks aastaks.

Tegemist on I prioriteedi tööga, mida korraldab KeA. Tegevus on planeeritud 2022. ja 2027. aastasse.

Joonis 7. Kaitsekorralduskavaga planeeritud hooldustööd Uljaste MKA-l. Joonise alus: Eesti põhikaart, Maa-amet, 2017.

4.2. EELARVE

Eelarve tabelisse (tabel 5) on koondatud eelnevate analüüsidenä esitatud tööd, mis on täitmiseks käesoleva kaitsekorralduskavaga ettenähtud perioodi jooksul.

Tabelis on tegevused jaotatud vastavalt tegevuse olulisusele järgmistesse prioriteetsusklassidesse:

- 1) esimene prioriteet – hädavajalik tegevus, milleta kaitse-eesmärkide täitmine planeeritavas ajavahemikus on võimatu, see on väärtuste säilimisele ja toimiva ohuteguri kõrvaldamisele suunatud tegevus; kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamiseks vajalik tegevus;
- 2) teine prioriteet – vajalik tegevus, mis on suunatud väärtuste taastamisele, eksponeerimisele ja potentsiaalsete ohutegurite kõrvaldamisele;
- 3) kolmas prioriteet – soovituslik tegevus ehk tegevus, mis aitab kaudselt kaasa väärtuste säilimisele ja taastamisele ning ohutegurite kõrvaldamisele.

Tabel 5. Tegevuskava ja eelarve

Jrk	Tegevuse nimetus	Tegevuse tüüp	Korraldaja	Prioriteet	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Maksumus kokku
					Sadades eurodes										
Inventuurid, seired, uuringud															
4.1.1.1	Väikejärvede seire	Riiklik seire	KAUR	I	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
4.1.1.1	Saarma seire	Riiklik seire	KAUR	I				X						X	X
4.1.1.1	Ohustatud soontaimede- ja samblaliikide seire (järv-lahnarohi ja vesilobeelia)	Riiklik seire	KAUR	I					X					X	X
2.2.1.1	Ekspertarvamus võimaliku kalda varisemise kohta.	Ekspertarvamus	KeA	II		40									40
Hooldus, taastamine ja ohjamine															
4.1.2.1	Vaadete avamine ja säilitamine	Maastiku hooldustöö	RMK	II	3	2	2	2		2		2		2	15
Taristu, tehnika ja loomad															
4.1.3.1	Tähiste paigaldamine (8 tk) ja hooldus	Kaitsealuste objektide tähistamine	RMK	II	4	X	X	X	X	X	X	X	X	X	4
4.1.3.2	Matkaraja hooldamine (laudtee ehitamine u 70 m ja lamapuidu jms koristamine)	Radade hooldamine	RMK	II	30	X	X	X	X	X	X	X	X	X	30
4.1.3.2	Infotahvlite paigaldamine (2suurt, 1 väike), tipu tähistamine ja tahvlite hooldamine	Külastustaristu rekonstrueerimine	RMK	II	7	X	X	X	X	X	X	X	X	X	7

Jrk	Tegevuse nimetus	Tegevuse tüüp	Korraldaja	Prioriteet	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Maksumus kokku
					Sadades eurodes										
Taristu, tehnika ja loomad															
4.1.3.3	Piktogrammide paigaldamine (5 kohta) ja hooldamine	Külastuskoormuse reguleerimine	RMK	II	3	X	X	X	X	X	X	X	X	X	3
4.1.3.3	Tõkkepuu (1 tk) paigaldamine ja hooldamine	Külastuskoormuse reguleerimine	RMK	II	3	X	X	X	X	X	X	X	X	X	3
Kavad, eeskirjad															
4.1.4.1	Kaitsekorralduskava vahehindamine ja uuendamine	Tegevuskava	KeA	I					X					X	X
				Kokku	50	42	2	2		2		2		2	102

5. KAITSEKORRALDUSE TULEMUSLIKKUSE HINDAMINE

Kaitsekorralduskava tulemuslikkuse hindamise aluseks on seired ja paikvaatlused ning kaitsekorralduslike tööde käigus kogutud andmed. Tulemuslikkuse hindamiseks on vaja kaitsealal tehtavad tööd dokumenteerida. Kaitsekorraldusperioodi keskel ja lõpus koostatakse kaitsekorralduse tulemuslikkuse analüüs. Käesoleva kaitsekorralduskava tulemuslikkuse vahehindamine tehakse 2022. aastal ning kava täitmise analüüs 2027. aastal.

Kaitsekorralduskava täitmise analüüs on ühtlasi ka aruanne selle täitmise efektiivsuse osas. Kaitse-eesmärgiks olevate liikide (järv-lahnarohu ja vesilobeelia) seisundit hinnatakse nende kasvukoha suuruse ja seisundi järgi. Kaitsekorraldus loetakse edukaks, kui nende liikide kasvukohtade pindalad on jäänud samaks või suurenenud ning liikide seisund kaitsealal on soodne. Kaitsekorraldus on olnud tulemuslik, kui kaitse-eesmärgiks olevate loodusdirektiivi elupaigatüüpide pindala on säilinud või suurenenud ja esinduslikkus jäänud samale tasemele või tõusnud. Kaitsekorraldus loetakse edukaks, kui on saavutatud tabelis 6 seatud eesmärgid.

Kaitsekorraldusperiood on olnud edukas, kui on rakendatud ja teostatud kaitsekorralduskavas planeeritud kaitsekorralduslikud tegevused ning viidud läbi seired.

Kaitsealal levivate loodusdirektiivi metsaelupaigatüüpide seisundi kohta on olemas ajakohased andmed. Väärtuslikud metsaelupaigatüübid on valdavalt tsoneeritud sihtkaitsevööndisse, mistõttu pole vaja kõiki elupaigatüüpe kaitsekorraldusperioodi lõpus uuesti inventeerida. Enamasti on elupaikade seisundit võimalik hinnata kaugseire teel (nt ortofotode põhjal) ning vajadusel osalise kohapealse inventeerimise ja seisundiseirega, et kontrollida võimalikke muutusi elupaigatüüpides.

Kaitsekorralduskava vahehindamise käigus tuleb lähtuvalt eelnevalt tellitus ekspertarvamusest Uljaste järve võimalikust kalda varisemisest põhjustatud ohte ning vajadusel planeerida ohutegurite vältimiseks vajalikud meetmed.

Kõikide valdkondade tulemuslikkuse hindamise kriteeriumid ning nende arvulised väärtused on esitatud tabelis 6. Tabelis on esitatud vastavate kaitseväärtuse kohta ülevaatlikult kaitsetegevuse tulemuslikkuse hindamiseks vajalikud kriteeriumid ning nende lähte- ja sihtväärtused.

Tabel 6. Kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamine

Jrk	Väärtus	Indikaator	Kriteerium	Tulemus	Selgitus
2.1.1.1	Järv-lahnarohi	Kasvukohtade suurus ja liigi seisund	Kasvukohtade suurus 0,2 ha, seisund soodne	Järv-lahnarohu kasvukohad on säilinud vähemalt 0,2 ha-l ja liigi seisund kaitsealal on soodne.	Hindamise aluseks on väikejärvede riiklike seire tulemused (vt ptk 4.1.1.1).
2.1.1.1	Vesilobeelia	Kasvukohtade suurus ja liigi seisund	Kasvukohtade suurus 0,3 ha, seisund soodne	Vesilobeelia kasvukohad on säilinud vähemalt 0,3 ha-l ja liigi seisund kaitsealal on soodne.	Hindamise aluseks on väikejärvede riiklike seire tulemused (vt ptk 4.1.1.1).
2.2.1.1	Liiva-alade vähetoitelised järved (3110)	Elupaigatüübi pindala esinduslikkus ning seisund VMK järgi	Elupaigatüübi pindala 62 ha, esinduslikkus vähemalt C, seisund hea	Elupaigatüüp on säilinud 62,1 ha-l, elupaigatüübi keskmine esinduslikkus on vähemalt C ja seisund VMK järgi hea.	Hindamise aluseks on väikejärvede riikliku seire tulemused (vt ptk 4.1.1.1) ja VMK.
2.2.1.2	Huumustoitelised järved ja järvikud (3160)	Elupaigatüübi pindala ja esinduslikkus	Elupaigatüübi pindala 3,5 ha, esinduslikkus B	Elupaigatüüp on säilinud 3,5 ha-l ja elupaigatüübi keskmine esinduslikkus on B.	Elupaigatüüp asub sihtkaitsevööndis, kus kaitsekord tagab selle säilimise. Seisundit hinnatakse kaugseire, vajadusel pikvaatluse teel.
2.2.2.1.	Looduslikus seisundis rabad (7110*)	Elupaigatüübi pindala ja esinduslikkus	Elupaigatüübi pindala 159,4 ha, esinduslikkus A	Elupaigatüüp on säilinud 159,4 ha-l ja selle esinduslikkus on A.	Ülepinnalist elupaigatüübi inventuuri kaitsekorralduskavaga ei planeerita. Elupaigatüüp asub sihtkaitsevööndis, kus kaitsekord tagab selle säilimise. Seisundit on võimalik hinnata kaugseire teel. Vajadusel tehakse pisteline kohapealne kontroll.

Jrk	Väärtus	Indikaator	Kriteerium	Tulemus	Selgitus
2.2.3.1	Vanad loodusmetsad (9010*)	Elupaigatüübi pindala ja esinduslikkus	Elupaigatüübi pindala 49 ha, esinduslikkus A	Elupaigatüüp on säilinud 49 ha-l ja selle esinduslikkus on A.	Ülepinnalist loodusdirektiivi metsaelupaigatüüpide inventuuri kaitsekorralduskavaga ei planeerita. Peamiselt asuvad elupaigatüübid sihtkaitsevööndis, kus kaitsekord tagab nende säilimise. Enamasti on elupaikade seisundit võimalik hinnata kaugseire teel. Vajadusel tehakse pisteline kohapealne kontroll.
2.2.3.2.	Vanad laialehised metsad (9020*)	Elupaigatüübi pindala ja esinduslikkus	Elupaigatüübi pindala 5 ha, esinduslikkus A	Elupaigatüüp on säilinud 5 ha-l ja selle keskmine esinduslikkus on A.	Vaata eelmist selgitust.
2.2.3.3	Rohunditerikkad kuusikud (9050)	Elupaigatüübi pindala ja esinduslikkus	Elupaigatüübi pindala 9,5 ha, esinduslikkus A	Elupaigatüüp on säilinud 9,5 ha-l ja selle esinduslikkus on A.	Vaata eelmist selgitust.
2.2.3.4	Okasmetsad oosidel ja moreenikuhjatistel (9060)	Elupaigatüübi pindala ja esinduslikkus	Elupaigatüübi pindala 15,5 ha, esinduslikkus vähemalt B	Elupaigatüüp on säilinud 15,5 ha-l ja selle keskmine esinduslikkus on vähemalt B.	Vaata eelmist selgitust.
2.2.3.5	Soostuvad ja soolehtmetsad (9080*)	Elupaigatüübi pindala ja esinduslikkus	Elupaigatüübi pindala 5 ha, esinduslikkus vähemalt B	Elupaigatüüp on säilinud 5 ha-l ja selle keskmine esinduslikkus on vähemalt B.	Vaata eelmist selgitust.
2.2.3.6	Siirdesoo- ja rabametsad (91D0*)	Elupaigatüübi pindala ja esinduslikkus	Elupaigatüübi pindala 70,5 ha, esinduslikkus A	Elupaigatüüp on säilinud 70,5 ha-l ja selle esinduslikkus on A.	Vaata eelmist selgitust.

Jrk	Väärtus	Indikaator	Kriteerium	Tulemus	Selgitus
2.3	Maastik	Maastikuelementide seisund ning maastikuilme ja vaadete säilimine	Maastikuelementide seisund hea, maastikuilme ja vaated säilinud	Maastikuelemendid (oos, järv, raba) on heas seisundis ning maastikuilme ja vaated on säilinud.	Hinnatakse kaugseire teel analüüsides põhikaarti, ortofotot ja väljastatud ehitus- jm lube. Vaadete säilimist kontrollitakse kohapeal.

KASUTATUD ALLIKAD

Kirjandus ja internetiallikad

Arold, I. 2005. Eesti maastikud. Tartu Ülikooli Kirjastus.

Arts, G.H.P., 2002. Deterioration of atlantic soft water macrophyte communities by acidification, eutrophication and alkalisation. *Aquat. Bot.* 73: 363-393.

Hang, T., Hiiemaa, H., Jõelet, A., Kalm, V., Kirt, M., Kohv, M., Marandi, A. 2009. Selisoo hüdrogeoloogilised uuringud kaevandamise mõju selgitamiseks. KIK projekti 127 lõpparuanne.

Hang, T., Hiiemaa, H., Järveoja, M., Jõelet, A., Kalm, V., Karro, E., Kohv, M., Mustasaar, M., Polikarpus, M., Plado, J. 2012. Ratva raba hüdrogeoloogiline uuring ja Selisoo seiresüsteemi rajamine. KIK projekti nr 15 aruanne. Tartu Ülikooli geoloogia osakond.

Kattai, K. (vastutav täitja) 2012. Eesti riikliku keskkonnaseire kaitstavate soontaimede seire 2012.a. koondaruanne. Eesti Maaülikooli põllumajandus ja keskkonnainstituut. Tartu

Keskkonnaagentuur. 2015. Saarma seire 2014. aasta aruanne.

Krause, T. (vastutav täitja). 2012. Uljaste järve kalakoosluse parandamine. Koostajad A. Palm, A. Rakko, H. Timm, K. Ott. Eesti Maaülikooli põllumajandus ja keskkonnainstituut. Tartu

Leivits, A. 2001. Riikliku keskkonnaseire seire projekti „Soode linnustik” 2001. aasta lõpparuanne.

Muda-lahnarohu, järv-lahnarohu, vesilobeelia, lamedalehise jõgitakja, ujuva jõgitakja ja vahelduvaõiese vesikuuse kaitse tegevuskava eelnõu (koostaja Helle Mäemets). 2015

Mäemets, Aime, 1981. Vesilobeelia ja lobeeliajärved. *Eesti Loodus* 4, lk.238-241.

Ott, I (vastutav täitja). 2015. Eesti väikejärvede seire 2015. a. Eesti Maaülikooli põllumajandus- ja keskkonnainstituut.

Ott, I (vastutav täitja). 2014. Pinnavee ökoloogilise seisundi hindamine hüdro-morfoloogiliste kvaliteedielementide alusel. Eesti Maaülikooli põllumajandus- ja keskkonnainstituut.

Ott, I (vastutav täitja). 2012. Eesti väikejärvede seire 2012. a. Eesti Maaülikooli põllumajandus- ja keskkonnainstituut.

Paal, J. 2007. Loodusdirektiivi elupaigatüüpide käsiraamat. Teine, parandatud ja täiendatud trükk. Tallinn.

Preston, C. D. & J. M. Croft, 1997. *Aquatic plants in Britain and Ireland*. Harley Books, 369 pp.

Savitski, V., Savva, V. 2015. Sonda – Sonda II perspektiivse kaevanduse vee juurdevoolu ning selle maasisesele hüdrofäärile avalduva mõju hindamine hüdrodünaamilise mudeli abil. Eesti Geoloogiakeskus OÜ, hüdroteoloogia osakond. Tallinn.

Sonda ja Sonda II põlevkivikaevanduste rajamise ja töötamisega kaasneva keskkonnamõju hindamise aruanne. 2015. OÜ Inseneribüroo Steiger, töö nr 15/1426. Tallinn.

Planeeringud ja arengukavad

Ida-Viru maakonnaplaneering aastani 2030+. 2016. Ida-Viru Maavalitsus. OÜ Hendrikson & Ko. http://ida-viru.maavalitsus.ee/documents/119835/13611846/2016-12-22+seletuskiri_kestestamisele.pdf/d67c2f92-430a-4b7f-a4ba-faedff7951ac?version=1.0

Sonda valla üldplaneering. 2000. Sonda Vallavalitsus. OÜ Maaplaneeringud. <http://sonda.ee/images/ehitus/yldplaneeringud/yldplaneering/Sonda%20valla%20%C3%BCldplaneering.pdf>

Seadused, määrused, eeskirjad

Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri. Vabariigi valitsuse korraldus nr 615-k. 5.08.2004 // RTL 2004, 111, 1758.

Euroopa Parlamendi ja Euroopa Liidu Nõukogu direktiiv 2000/60/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse veepoliitika alane tegevusraamistik. http://www.envir.ee/sites/default/files/veepoliitika_raamdir32000l0060et.pdf

EÜ Nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50).

Ida-Eesti vesikonna veemajanduskava. Keskkonnaministeerium. VV 7.01.2016 protokoll nr 1 http://www.envir.ee/sites/default/files/ida-eesti_vesikonna_veemajanduskava_0.pdf

Looduskaitseseadus. RT I 2004, 38, 258. <https://www.riigiteataja.ee/akt/130122011013?leiaKehtiv>

Pinnaveekogumite moodustamise kord ja nende pinnaveekogumite nimestik, mille seisundiklass tuleb määrata, pinnaveekogumite seisundiklassid ja seisundiklassidele vastavad kvaliteedinäitajate väärtused ning seisundiklasside määramise kord. RTL, 06.08.2009, 64, 941 <https://www.riigiteataja.ee/akt/125112010015?leiaKehtiv>

Andmebaasid

EELIS (Eesti Looduse Infosüsteem). <http://loodus.keskkonnainfo.ee>

Keskkonnaregister: <http://register.keskkonnainfo.ee/envreg/main>

Maa-ameti geoportaal: <http://geoportaal.maaamet.ee/>

Natura standardandmebaas: <http://natura2000.eea.europa.eu/#>

Seireveeb: Keskkonnaagentuur: <http://seire.keskkonnainfo.ee/>

LISA 1. KAITSE-EESKIRI

Väljaandja: Vabariigi Valitsus

Akti liik: määrus

Teksti liik: terviktekst

Redaktsiooni jõustumise kp: 14.04.2017

Redaktsiooni kehtivuse lõpp: Hetkel kehtiv

Uljaste maastikukaitseala kaitse-eeskiri¹

Vastu võetud Vabariigi Valitsuse 31. märtsi 2017. a määrusega nr 69 (RT I, 04.04.2017, 8)

Määrus kehtestatakse Looduskaitseseaduse § 10 lõike 1 alusel.

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Uljaste maastikukaitseala kaitse-eesmärk

(1) Uljaste maastikukaitseala² (edaspidi *kaitseala*) eesmärk on kaitsta:

1) eriilmelisi maastikuelemente: oosi, järve ja raba, maastiku ja elustiku mitmekesisust ning kaitsealuste liikide elupaiku;

2) elupaigatüüpe, mida nõukogu direktiiv nr 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50) nimetab I lisas. Need on liiva-alade vähetoitelised järved (3110)³, huumustoitelised järved ja järvikud (3160), looduslikus seisundis rabad (7110*), vanad loodumetsad (9010*), vanad laialehised metsad (9020*), rohunditerikkad kuusikud (9050), okasmetsad oosidel ja moreenikuhjatistel (9060), soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*) ning siirdesoo- ja rabametsad (91D0*);

3) kaitsealuseid taimeliike vesilobeeliat (*Lobelia dortmanna*) ja järv-lahnarohtu (*Isoetes lacustris*) ning nende elupaiku.

(2) Kaitseala maa- ja veeala jaguneb vastavalt kaitsekorra eripärale ja majandustegevuse piiramise astmele kaheks sihtkaitsevööndiks ja üheks piiranguvööndiks.

(3) Kaitsealal tuleb arvestada looduskaitseseaduses sätestatud piiranguid käesolevas määruses ettenähtud erisustega.

§ 2. Kaitseala asukoht

(1) Kaitseala asub Ida-Viru maakonnas Sonda vallas Uljaste külas ning Lääne-Viru maakonnas Rägavere vallas Uljaste ja Viru-Kabala külas.

(2) Kaitseala välispiir ja vööndite piirid on esitatud kaardil määruse lisas⁴.

§ 3. Kaitseala valitseja

Kaitseala valitseja on Keskkonnaamet.

§ 4. Kaitse alla võtmise ja piirangute põhjendused

Määruse seletuskirjas on esitatud põhjendused:

- 1) kaitse alla võtmise eesmärkide vastavuse kohta kaitse alla võtmise eeldustele;
- 2) loodusobjekti kaitse alla võtmise otstarbekuse kohta;
- 3) kaitstava loodusobjekti tüübi valiku kohta;
- 4) kaitstava loodusobjekti välispiir ja vööndite piiride kulgemise kohta;
- 5) kaitsekorra kohta.

2. peatükk

KAITSEKORRA ÜLDPÕHIMÕTTED

§ 5. Lubatud tegevus

(1) Inimestel on lubatud viibida ning korjata marju, seeni ja muid metsa kõrvalsaadusi kogu kaitsealal.

(2) Kaitsealal on lubatud jahipidamine jahimaal ja kalapüük.

(3) Telkimine ja lõkke tegemine on lubatud õuemaal ja kohas, mis on kaitseala valitseja nõusolekul selleks ette valmistatud ja tähistatud.

(4) Kaitsealal on lubatud sõidukiga sõitmine teedel. Jalgrattaga sõitmine on lubatud ka radadel. Sõidukiga sõitmine väljaspool teid ja maastikusõidukiga sõitmine on lubatud järelevalve- ja päästetöödel, kaitseala valitsemise ja kaitse korraldamisega seotud tegevusel, kaitseala valitseja nõusolekul teostataval teadustegevusel ning kaitse-eeskirjaga lubatud töödel, sealhulgas Uljaste piiranguvööndis ja Uljaste oosi sihtkaitsevööndis liinirajatiste hooldamisel ning Uljaste piiranguvööndis metsa- ja põllumajandustöödel.

(5) Kaitseala vetel on lubatud sõita sisepõlemismootorita ujuvvahendiga. Sisepõlemismootoriga ujuvvahendiga sõitmine on lubatud järelevalve- ja päästetöödel, kaitseala valitsemise ja kaitse korraldamisega seotud tegevusel ning kaitseala valitseja nõusolekul teostataval teadustegevusel.

§ 6. Keelatud tegevus

Kaitseala valitseja nõusolekuta on kaitsealal keelatud:

- 1) muuta katastriüksuse kõlvikute piire ja sihtotstarvet;
- 2) koostada maakorralduskava ja teha maakorraldustoiminguid;
- 3) kehtestada detail- ja üldplaneeringut;
- 4) lubada ehitada ehitusteatis kohustusega või ehitusloakohustuslikku ehitist, sealhulgas lubada püstitada või laiendada lautrit või paadisilda;
- 5) anda projekteerimistingimusi;
- 6) anda ehitusluba;
- 7) rajada uut veekogu, mille pindala on suurem kui viis ruutmeetrit, kui selleks ei ole vaja anda vee erikasutusluba, ehitusluba ega esitada ehitusteatis;
- 8) jahiulukeid lisaõõta.

§ 7. Tegevuse kooskõlastamine

(1) Kaitseala valitseja ei kooskõlasta tegevust, mis kaitse-eeskirja kohaselt vajab kaitseala valitseja nõusolekut, kui see võib kahjustada kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või kaitseala seisundit.

(2) Kui tegevust ei ole kaitseala valitsejaga kooskõlastatud või tegevuses ei ole arvestatud kaitseala valitseja kirjalikult seatud tingimusi, mille täitmisel tegevus ei kahjusta kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või kaitseala seisundit, ei teki isikul, kelle huvides nimetatud tegevus on, vastavalt haldusmenetluse seadusele õiguspärasest ootust sellise tegevuse õiguspärasuse suhtes.

3. peatükk SIHTKAITSEVÖÖND

§ 8. Sihtkaitsevööndi määratlus

(1) Sihtkaitsevöönd on kaitseala osa seal väljakujunenud või kujundatavate looduslike koosluste säilitamiseks.

(2) Kaitsealal on kaks sihtkaitsevööndit:

- 1) Uljaste raba sihtkaitsevöönd;
- 2) Uljaste oosi sihtkaitsevöönd.

§ 9. Sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk

(1) Uljaste raba sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on metsa- ja sooökosüsteemide arengu tagamine üksnes loodusliku protsessina ning loodusdirektiivi elupaigatüüpide kaitse.

(2) Uljaste oosi sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on elustiku mitmekesisuse ja maastikuilme säilitamine, kaitsealuste liikide ja nende elupaikade ning loodusdirektiivi elupaigatüüpide kaitse.

§ 10. Lubatud tegevus

(1) Sihtkaitsevööndis on lubatud kuni 50 osalejaga rahvaürituse korraldamine kohas, mis on kaitseala valitseja nõusolekul selleks ette valmistatud ja tähistatud, ning kuni 30 osalejaga rahvaürituse korraldamine selleks ette valmistamata ja kaitseala valitseja nõusolekul tähistamata kohas.

(2) Kaitseala valitseja nõusolekul on sihtkaitsevööndis lubatud:

- 1) rohkem kui 50 osalejaga rahvaürituse korraldamine kohas, mis on kaitseala valitseja nõusolekul selleks ette valmistatud ja tähistatud;
- 2) rohkem kui 30 osalejaga rahvaürituse korraldamine selleks ette valmistamata ja kaitseala valitseja nõusolekul tähistamata kohas;
- 3) kaitsealuste liikide elutingimuste säilitamiseks vajalik tegevus;
- 4) Uljaste oosi sihtkaitsevööndis koosluse kujundamine vastavalt kaitse-eesmärgile;
- 5) rajatise püstitamine kaitseala tarbeks;
- 6) olemasolevate rajatiste hooldustööd.

§ 11. Keelatud tegevus

Sihtkaitsevööndis on keelatud, arvestades käesoleva määrusega sätestatud erisustega:

- 1) majandustegevus;
- 2) loodusvarade kasutamine;
- 3) olemasolevate maaparandussüsteemide hoiutööd ja veerežiimi taastamine.

4. peatükk PIIRANGUVÖÖND

§ 12. Piiranguvööndi määratlus

(1) Piiranguvöönd on kaitseala osa, mis ei kuulu sihtkaitsevööndisse.

(2) Kaitsealal on Uljaste piiranguvöönd.

§ 13. Piiranguvööndi kaitse-eesmärk

Piiranguvööndi kaitse-eesmärk on looduse mitmekesisuse ja maastikuilme säilitamine.

§ 14. Lubatud tegevus

(1) Piiranguvööndis on lubatud:

- 1) majandustegevus, arvestades käesoleva määrusega sätestatud erisustega;
- 2) kuni 50 osalejaga rahvaürituse korraldamine selleks ette valmistamata ja kaitseala valitseja nõusolekul tähistamata kohas.

(2) Piiranguvööndis on kaitseala valitseja nõusolekul lubatud:

- 1) rohkem kui 50 osalejaga rahvaürituse korraldamine selleks ette valmistamata ja kaitseala valitseja nõusolekul tähistamata kohas;
- 2) ehitiste püstitamine olemasoleval õuemaal;
- 3) tee ja tehnovõrgurajatise või tootmisotstarbeta rajatise püstitamine kaitsealal paikneva kinnistu või kaitseala tarbeks;
- 4) lageraie hall-lepikutes langi suurusega kuni üks hektar ja lageraie kuusikutes;
- 5) turberaie.

(3) Raiete tegemisel tuleb säilitada koosluse looduslik tasakaal ning liigiline ja vanuseline mitmekesisus.

§ 15. Keelatud tegevus

(1) Piiranguvööndis on keelatud:

- 1) uue maaparandussüsteemi rajamine;
- 2) veekogude veetaseme ja kaldajoone muutmine;
- 3) maavara kaevandamine;
- 4) puhtpuistute kujundamine ja energiapuistute rajamine;
- 5) biotsiidi, taimekaitsevahendi ja väetise kasutamine, välja arvatud õue- ja põllumaal;
- 6) puidu kokku- ja väljavedu külmumata pinnaselt.

(2) Kaitseala valitseja võib lubada puidu kokku- ja väljavedu, kui pinnas seda võimaldab.

5. peatükk LÕPPSÄTTED

§ 16. Määruse jõustumine

Käesolev määrus jõustub kümnendal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.

§ 17. Määruse muutmine

Vabariigi Valitsuse 5. mai 2005. a määruses nr 93 „Hoiualade kaitse alla võtmine Ida-Viru maakonnas” tehakse järgmised muudatused:

- 1) paragrahvi 1 lõike 1 punkt 13 tunnistatakse kehtetuks;
- 2) lisas esitatud Uljaste järvede hoiuala kaart „Uljaste” tunnistatakse kehtetuks.

§ 18. Menetluse läbiviimine

Uljaste maastikukaitseala kaitse-eeskirja kehtestamise menetlus viidi läbi keskkonnaministri 19. veebruari 2015. a käskkirjaga nr 179 algatatud haldusmenetluses, mille ülevaade koos ärakuulamise tulemustega on esitatud käesoleva määruse seletuskirjas⁵.

§ 19. Vaidlustamine

Määrust on võimalik vaidlustada, esitades kaebuse halduskohtusse halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras, osas, millest tulenevad kinnisasja omanikule või valdajale õigused ja kohustused, mis puudutavad kinnisasja kasutamist või käsutamist.

¹ EÜ Nõukogu direktiiv nr 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50).

² Kaitseala on moodustatud Eesti NSV Ministrite Nõukogu 13.märtsi 1959. a korraldusega nr 331 „Maastiku üksikelementide, dendraariumide ja katsekultuuride ning viljapuude ja viljapuuadade riikliku kaitse alla võtmisest” kaitse alla võetud maastiku üksikelemendi „Uljaste oos ja järv” ja Vabariigi Valitsuse 5. mai 2005. a määrusega nr 93 „Hoiualade kaitse alla võtmine Ida-Viru maakonnas” Uljaste järve hoiuala põhjal. Tulenevalt Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004. a korralduse nr 615 „Euroopa Komisjonile esitav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri” lisa 1 punkti 2 alapunktist 460 hõlmab kaitseala Uljaste loodusala, kus tegevuse kavandamisel tuleb hinnata selle mõju kaitse-eesmärkidele, arvestades Natura 2000 võrgustiku alade kohta kehtivaid erisusi.

³ Sulgudes on siin ja edaspidi kaitstava elupaigatüübi koodinumber vastavalt nõukogu direktiivi nr 92/43/EMÜ I lisale. Tärniga (*) on tähistatud esmatahtsad elupaigatüübid.

⁴ Kaitseala välispiir ja vööndite piirid on kantud määruse lisas esitatud kaardile, mille koostamisel on kasutatud Eesti põhikaarti (mõõtkava 1 : 10 000) ja maakatastri andmeid. Kaardiga saab tutvuda Keskkonnaametis, Keskkonnaministeeriumis, keskkonnaregistris (register.keskkonnainfo.ee) ja maainfosüsteemis (www.maaamet.ee).

⁵ Seletuskirjaga saab tutvuda Keskkonnaministeeriumi veebilehel www.envir.ee.

Jüri Ratas
Peaminister

Marko Pomerants
Keskkonnaminister

Heiki Loot
Riigisekretär

LISA 2. VÄÄRTUSTE KOONDTABEL

Jrk	Väärtus	Kaitse-eesmärk 30 aasta perspektiivis	Ohutegur	Meede	Oodatud tulemus kaitsekorraldusperioodi lõpul
Elustik					
2.1.1.1	Järv-lahnarohi ja vesilobeelia	Säilinud on järv-lahnarohu kasvu-kohad vähemalt 0,2 ha-l ja vesilobeelia kasvu-kohad vähemalt 0,3 ha-l ning nende seisund on soodne.	Inimtegevusest põhjustatud suurenev erosioon ja eutrofeerumine Taimede füüsiline kahjustamine (tallamine, rebimine jms)	Külastajate suunamine olemasolevale matkarajale. Tingimuste seadmine vaadete avamisele jm hooldustöödele. Külastajate teadlikkuse tõstmine (infotahvli uuendamine).	Säilinud on järv-lahnarohu kasvu-kohad vähemalt 0,2 ha-l ja vesilobeelia kasvu-kohad vähemalt 0,3 ha-l ning nende seisund on soodne.
Kooslused					
2.2.1.1	Liiva-alade vähetoitelised järved (3110)	Elupaigatüüp on säilinud 62,1 ha-l, elupaigatüübi keskmine esinduslikkus on vähemalt C ja seisund VMK järgi hea.	Inimtegevusest põhjustatud suurenev erosioon ja eutrofeerumine Võimalikust kalda varisemisest tingitud negatiivne mõju Kaevandustegevus	Külastajate suunamine olemasolevale matkarajale. Tingimuste seadmine vaadete avamisele jm hooldustöödele. Ekspertarvamus ja sellest lähtuvalt vajalike meetmete planeerimine ja rakendamine. Kaevandusloas tingimuste seadmine, järelevalve.	Elupaigatüüp on säilinud 62,1 ha-l, elupaigatüübi keskmine esinduslikkus on vähemalt C ja seisund VMK järgi hea.
2.2.1.2	Huumustoitelised järved ja järvikud (3160)	Elupaigatüüp on säilinud 3,5 ha-l ja elupaigatüübi keskmine esinduslikkus on B.	Kaevandustegevus	Kaevandusloas tingimuste seadmine, järelevalve.	Elupaigatüüp on säilinud 3,5 ha-l ja elupaigatüübi keskmine esinduslikkus on B.

2.2.2.1.	Looduslikus seisundis rabad (7110*)	Elupaigatüüp on säilinud 159,4 ha-l ja selle esinduslikkus on A.	Sõidukiga sõitmine Kaevandustegevus	Sõidu keelu märgi paigaldamine Kaevandusloas tingimuste seadmine, järelevalve.	Elupaigatüüp on säilinud 159,4 ha-l ja selle esinduslikkus on A.
2.2.3.1	Vanad loodusmetsad (9010*)	Elupaigatüüp on säilinud 5 ha-l ja selle keskmine esinduslikkus on vähemalt C.	Sõidukiga sõitmine	Tökkepuu ja sõidu keelu märgi paigaldamine	Elupaigatüüp on säilinud 5 ha-l ja selle keskmine esinduslikkus on vähemalt C.
2.2.3.2.	Vanad laialehised metsad (9020*)	Elupaigatüüp on säilinud 5 ha-l ja selle keskmine esinduslikkus on A.	Puuduvad	Ei kavandata	Elupaigatüüp on säilinud 5 ha-l ja selle keskmine esinduslikkus on A.
2.2.3.3	Rohunditerikkad kuusikud (9050)	Elupaigatüüp on säilinud 9,5 ha-l ja selle esinduslikkus on A.	Puuduvad	Ei kavandata	Elupaigatüüp on säilinud 9,5 ha-l ja selle esinduslikkus on A.
2.2.3.4	Okasmetsad oosidel ja moreenikuhjatistel (9060)	Elupaigatüüp on säilinud 15,5 ha-l ja selle keskmine esinduslikkus on vähemalt B.	Puuduvad	Ei kavandata	Elupaigatüüp on säilinud 15,5 ha-l ja selle keskmine esinduslikkus on vähemalt B.
2.2.3.5	Soostuvad ja soolehtmetsad (9080*)	Elupaigatüüp on säilinud 5 ha-l ja selle keskmine esinduslikkus on vähemalt B.	Puuduvad	Ei kavandata	Elupaigatüüp on säilinud 5 ha-l ja selle keskmine esinduslikkus on vähemalt B.
2.2.3.6	Siirdesoo- ja rabametsad (91D0*)	Elupaigatüüp on säilinud 70,5 ha-l ja selle esinduslikkus on A.	Sõidukiga sõitmine Ebaseaduslik lõkketegemine, prügistamine	Sõidu keelu märgi paigaldamine Lõkkekohtade likvideerimine, piktogrammide paigaldamine	Elupaigatüüp on säilinud 70,5 ha-l ja selle esinduslikkus on A.
2.3	Maastik	Maastikuelemendid (oos, järv, raba) on heas seisundis ning maastikuilme ja vaated on säilinud.	Kaevandustegevus Ehitustegevus	Kaevandusloas tingimuste seadmine, järelevalve. Ehitustegevusele tingimuste seadmine, arvestades välja-kujunenud	Maastikuelemendid (oos, järv, raba) on heas seisundis ning maastikuilme ja vaated on säilinud.

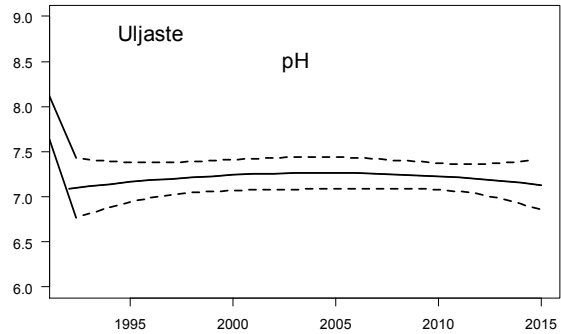
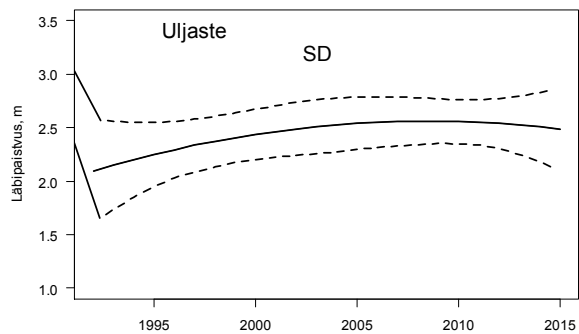
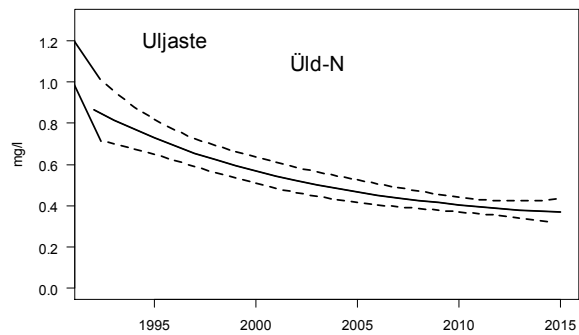
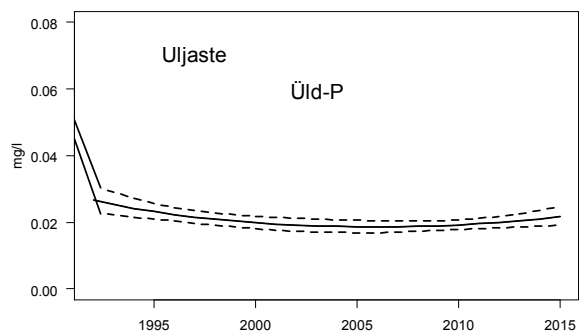
			Vaadete kinnikasvamine	asustus-struktuuri. Vaadete taastamine, hooldamine.	
--	--	--	------------------------	---	--

LISA 3. MADALSOODE JA RABADE LINNUSTIKU RIIKLIKU SEIRE 2001. AASTA ANDMED

Pada Kuresoo (283 ha) haudelinnustik

LIIK	KOOD	ARV	paar/100ha	%
Metskiur	<i>Antrri</i>	51	18,0	43,6%
Sookiur	<i>Antpra</i>	12	4,2	10,3%
Salu-lehelind	<i>Phylus</i>	7	2,5	6,0%
Kalakajakas	<i>Larcan</i>	5	1,8	4,3%
Põldlõoke	<i>Alaarv</i>	4	1,4	3,4%
Hallrästas	<i>Turpil</i>	4	1,4	3,4%
Metsvint	<i>Fricoe</i>	4	1,4	3,4%
Kadakatäks	<i>Saxrub</i>	3	1,1	2,6%
Mets-lehelind	<i>Physib</i>	3	1,1	2,6%
Rüüt	<i>Pluapr</i>	2	0,7	1,7%
Kiivitaja	<i>Vanvan</i>	2	0,7	1,7%
Tikutaja	<i>Galgal</i>	2	0,7	1,7%
Kägu	<i>Cuccan</i>	2	0,7	1,7%
Tutt-tihane	<i>Parcri</i>	2	0,7	1,7%
Piilpart	<i>Anacre</i>	1	0,4	0,9%
Tuttvart	<i>Ayful</i>	1	0,4	0,9%
Sõtkas	<i>Buccla</i>	1	0,4	0,9%
Sookurg	<i>Grugru</i>	1	0,4	0,9%
Suurkoovitaja	<i>Numarq</i>	1	0,4	0,9%
Heletilder	<i>Trineb</i>	1	0,4	0,9%
Metstilder	<i>Trioeh</i>	1	0,4	0,9%
Mudatilder	<i>Trigla</i>	1	0,4	0,9%
Kaelustuvi	<i>Colpal</i>	1	0,4	0,9%
Öösorr	<i>Capeur</i>	1	0,4	0,9%
Väike-lehelind	<i>Phycol</i>	1	0,4	0,9%
Punaselg-õgija	<i>Lancol</i>	1	0,4	0,9%
Pasknäär	<i>Gargla</i>	1	0,4	0,9%
Teder	<i>Tetrix</i>	1	0,4	0,9%
	Kokku:	117	41,3	100%

LISA 4. HÜDROKEEMILISTE NÄITAJATE AEGREAD ULJASTE JÄRVE VEES (RIIKLIKU SEIRE 2015. A ARUANNE)

LISA 5. ULJASTE JÄRVE VEETAIMESTIKU KOOSSEIS JA LIIKIDE OHTRUSED⁵
ERINEVATEL UURIMISAASTATEL

Liik/uurimisaasta	1954	1973	1980	1981	1993	2004	2010	2012
Kaldaveetaimestiku levikusügavus (m)	0,7					0,9	1,5	
Ujulehtedega taimestiku levikusügavus (m)						2,4	3,2	
Veesisese taimestiku levikusügavus (m)	1					2,6	2,7	
<i>Agrostis stolonifera</i> L. - valge kastehein						x		
<i>Alisma plantago-aquatica</i> L. - harilik konnarohi						1	x	x
<i>Andromeda polifolia</i> L. - harilik küüvits						x		x
<i>Calamagrostis</i> sp. - kastik						2		x
<i>Calla palustris</i> L. - soovõhk				x				
<i>Carex lasiocarpa</i> Ehrh. - niitjas tarn							x	x
<i>C. rostrata</i> L. - pudeltarn				x	2	2		
<i>C. vesicaria</i> L. - põistarn						x	x	x
<i>Carex</i> spp. - tarnad	2		2	x	x		2	1
<i>Chamaedaphne calyculata</i> (L.) Moench - hanevits								1
<i>Comarum palustre</i> L. - soopihl				x		3	2	3
<i>Eleocharis acicularis</i> (L.) Roem et.Schult. - nõelalss					1			
<i>Eleocharis palustris</i> (L.) Roem et.Schult. - soo-alss	1				1	1		x
<i>Eleocharis</i> sp. - alss			2	x			1	
<i>Equisetum fluviatile</i> L. - konnaosi	2		2	x	2	2	2	2
<i>Eriophorum vaginatum</i> L. - tupp-villpea						x	1	1
<i>Glyceria fluitans</i> (L.) R. Br. - harilik parthein					x	1	x	1
<i>Iris pseudacorus</i> L. - kollane võhumõök						1	1	1
<i>Juncus effusus</i> L. - harilik luga								x
<i>Juncus</i> sp. - luga						1		
<i>Ledum palustre</i> L. - sookail								x
<i>Lycopus europaeus</i> L. - harilik parkhein			2			2	1	3
<i>Lysimachia thyrsiflora</i> L. - ussilill				x		x	x	2
<i>L. vulgaris</i> L. - harilik metsvits			2			3	2	3
<i>Lythrum salicaria</i> L. - harilik kukesaba							x	1
<i>Mentha aquatica</i> L. - vesimünt							x	x
<i>Molinia caerulea</i> (L.) Moench - harilik sinihelmikas						3	2	3
<i>Peucedanum palustre</i> (L.) Moench - soopiimputk						2	2	2

⁵ 1 – kohati üksikud taimed või väikesed kogumikud; 2 – siin-seal mõõdukal hulgal; 3 – sageli kohatav, keskmisel hulgal; 4 – palju, dominant või subdominant; 5 – massiliselt leviv dominant x - määramata ohtrused)

<i>Phalaris arundinacea</i> L. - päideroog				x		1	x	x
<i>Phragmites australis</i> (Cav.) Trin. Ex Steud. -harilik pilliroog	2		2	2	2	2	2	2
<i>Scirpus sylvaticus</i> L. - metskõrkjas						2	1	1
<i>Scutellaria galericulata</i> L. - harilik tihashain						x	1	1
<i>Stachys palustris</i> L. - soo-nõianõges						x		x
<i>Thelypteris palustris</i> Schott - harilik soosõnajalg								1
<i>Typha latifolia</i> L. - laialehine hundinui				x	2	2	x	1
<i>Viola</i> sp. - kannike								1
Ujulehtedega taimed								
<i>Nuphar lutea</i> (L.) Smith - kollane sikupp	1			2	2	2	2	2
<i>Nymphaea alba</i> L. - valge vesiroos	1					1	1	x
<i>N. candida</i> C. Presl - väike vesiroos	1							
<i>Nymphaea</i> sp. - vesiroos				1				
<i>Polygonum amphibium</i> L. - vesi-kirburohi	3	2	3	3	3	3	2	2
<i>Sparganium</i> sp. - jõgitakjas								x
Veesised taimed								
<i>Chara</i> sp. - mändvetikas	1	x						
<i>Eloдея canadensis</i> Michx. - kanada vesikatk					1	1		
<i>Fontinalis antipyretica</i> Hedw. - harilik vesisammal				3		2		
<i>Fontinalis</i> sp.- vesisamblad			3					2
<i>Hypnobryales</i> - ulmikulaadsed			2	x	1			
<i>Isoetes lacustris</i> L. - järv-lahnarohi	2	x		2	3	3	2	2
<i>Lobelia dortmanna</i> L. - vesilobeelia	3	x	3	3	3	4	2	2
<i>Nitella flexilis</i> (L.) Agardh - lookjas nitell							x	
<i>Nitella</i> sp.- nitell				x	3	x		
<i>Nitellopsis obtusa</i> (Desv. In Lois.) Gr. - nitellopsis						x		
<i>Potamogeton praelongus</i> Wulfen - pikk penikeel						1		1
<i>Potamogeton sturrockii</i> A. Benn						2		
<i>Sphagnum</i> spp. - turbasamblad								2
<i>Cladophora aegagropila</i> = <i>Aegagropila sauteri</i> - järvepallivetikas							x	2
Niitjad vetikad							3	4

LISA 6. KAITSEKORRALDUSKAVA AVALIKKUSE KAASAMISE MATERJALID

Uljaste MKA kaitsekorralduskava huvigruppide koosolek

Rakvere, 28.09.2016

Koosolekut viis läbi Liggi Namm
Protokollis Imbi Mets

Osalejad: Riina Kotter, Riina Pomerants, Mareile Michelson, Janar Aleksandrov; ELKS Sonda osakond: Aleksander Sinimäe, Hillar Mängel; RMK: Lauri Kristjan, Heinar Juuse; Sonda VV: Aivo Hannus, Enno Saaremets.

Algus: 10.00

Lõpp: 12.10

Liggi Namm (LN): Annab ülevaate koostatavast kaitsekorralduskavast (KKK), avalikustamise koosolek korraldatakse hiljem laiemale ringile. Probleemsed teemad ja külastuskorraldus, võimalikud kujundusraied. 2015. a kevadel avalikustati uut kaitse-eeskirja (KE), praegu koostatavas KKK märgitakse väärtused ja tegevused, mis on vaja väärtuste säilimiseks teha. KE ei ole veel kinnitatud, dokument on praegu Keskkonnaministeeriumis (KEM) ja arutatakse kompensatsiooni eramaade omanikele. KKK kinnitatakse peale KE kehtestamist.

Parkla ja ametlikud lõkkekohad

LN: Kellele kuulub järveäärne lõkkekoht?

Heinar Juuse (HJ): Lõkkekoht on RMK maal ja meie korrastame seda. On probleemne - parkimine ja lõkkesuits ujujate vahel. Järve ääres me ei pooldaks üldse lõkke tegemist.

Sonda VV: Vallal on plaan teha parkla väljapoole kaitseala, kirde poole sissesõidu juurde, RMK tee nurgas. Ei taheta autot kaugele jätta.

HJ: Kas poioneerilaagri juurde viiva tupiktee juurde?

Sonda VV: Jah.

LN: Et vältida parkimist kurvi peal, paigaldada märk liivase tasku juurde.

Hillar Mängel (HM): See on politsei rida, aga kes hooldab ja paigaldab märgid?

LN: Kas teeme märgukirja MNT ametile?

Sonda VV: Märk ei takista kedagi.

HJ: Paigaldada piire, kurvis on ohtlik, märgid välja ja MNT ametiga kooskõlastada. Algatus ehk KOVst, et leida alternatiivne lahendus, MNT amet peab liiklusohhtlikule olukorrale reageerima.

HM: Kui jõuavad ujuma minna siis mingu, ei pane järve kaldale mingeid metallist asju, politsei võtku vastutusele, seal käivad igasugused seltskonnad.

Aleksander Sinimäe (AS): Kas MKAl peab autoga sõitma, saab ka jalgsi minna. Sonda poolt tulla enne oosi on korralik ala, kus vanasti oli parkla ja peoplats, suvel kogu järve äärne tee kogu aeg autosid täis.

LN: Kas vallal on mõeldud konkreetsed tegevused?

Sonda VV: Praegu ei ole, parkla tuleb rajada, elu näitab, et põhiline tung parkida on ees järve ääres.

HJ: See oleks ka RMK huvi, kogu taristu on väsinud ja halvas olukorras, me loome uue taristu (viimane infotahvel põletati, sama hull seltskond, kes Kurtnas käivad). Arutame, mis oleks mõistlik lahendus, kui suvel jäetakse auto kaugemale, siis on omanik auto pärast mures. Seljakotiga matkaja saab minna, kergliiklustee jaoks järve ja maantee vahel ruumi pole. Parkla Sonda poole, sellega oleksime nõus ja seal saab edasi suunata, tõmbaks ka pingeid maha.

HM: See on suhteliselt järsk koht, millega seda täita ja kuidas sinna parkla teha, see on pehme maa, RMKl oli plaan, et leida keegi parklas vahiks - teeks tasulise parkla.

HJ: Pisut pioneerilaagri poole, tuleb kohapeal vaadata ja hinnata, seal on tasku olemas.

Riina Kotter (RK): Kas Sonda VVI on ajalised plaanid olemas?

Sonda VV: Ajalisi ja konkreetseid plaane ei ole.

LN: Kas märk või kapitaalne piire – mis seisukoht jääb?

RK: Siin me täna ei saa otsust teha, MNT ameti asi on lahendus leida, koos KOV, RMK ja KeAga.

Sonda VV: Annan selle info valda edasi, kutsuda edaspidi osapooled kokku. Lisaks pioneerilaagri poole minevat teed tuleb tasandada - näitab kaardil kohta RMK maal.

Otsustati: Sonda VV võtab Maanteeametiga ühendust leidmaks lahendus kurvi peal parkimise takistamiseks. Kaasatakse KeA ja RMK.

AS: Meil pole veel KE, juba arutame parklaid ja matkaradu. Juba on ka eelnevalt koos istunud, eeskirju ja tulemust ei ole. Tegelikult kaugeneme tuumast, miks me ei räägi kaitse-eesmärkidest?

RK: Uue eeskirja kinnitamine seisab ala laienduse taga.

AS: Seal on metsaraied tehtud ja järve äärde on maja kerkinud, mis alusel, missugune seaduse muudatus on olnud maa sihtotstarbe muutmiseks?

Janar Aleksandrov (JA): Kaitsekord võimaldab saab anda tegevustele kooskõlastuse.

AS: Vana metskonna ja suure kontori kõrval oli kelder - mõisniku veinituba, praegu lagunenu, võiks olla pärandkultuuriobjekt. Suur tamm on veel alles, mis on istutatud 1800-paiku.

RK: Erasektori kaasamisel peaksid ka nemad omalt poolt huvi näitama, esialgu planeerime tegevusi riigi maal ja kaalume võimalusi.

LN : RMK maal parkla juures varemed – kas on ettepanek varemed kasutusele võtta (puhastada jms)? Praegu ei ole pärandkultuuri objekt.

HM: Ma olen seda ka tervikuna näinud, esimene osa on praegu sisse langenud.

LN: Varemed on kehvast seisusest, nende eksponeerimiseks ja ohutuse tagamiseks kulub suur summa.

JA: Remont ja info – saaks siduda matkarajaga, siis oleks võimalik raha taotleda, Looduskaitse Selts võib kaasa aidata.

HM: Miks ka mitte.

HJ: Pigem ei ole selle poolt, et varemed välja puhastada. Pärandkultuuriga tegelev inimene on meil tööl, kes kaardistab objekte, ei saa küll lubada, et selle varega hakatakse kohe tegelema.

Otsustati: KKK jätab võimaluse varemete korrastamiseks kuid ei määra konkreetset aega ja summat selleks. Tehakse, kui huvilisi ja raha on.

Prügi ja ebaseaduslikud lõkkekohad

LN: Ümber kogu järve on prügi. Kas loodusvaht oskab kommenteerida, mitu korda hooajal käite seal läbi?

HJ: Suvekuudel on seal hooldusfirma ja igal reedel koristatakse, RMK käib igal nädalal ka, aga mitte kogu matkaraja ümbruses, ümber järve me ei käi.

HM: Kus matkarada on, kas tähistus on olemas? Kvartalipostid on olemas.

HJ: LKK ajal on rajatud tähistus, kollased märgid.

RK: Ümber järve vastutab ka RMK prügi koristamise eest.

HJ: Ei külastuskorraldusel ega metskonnal ja KeAl pole sellist seltskonda, kes kogu aeg käiks ja koristaks. Palume siis meile info edastada. Pioneerilaagri juures on ka suured kuhjad olnud, eelmisel aastal oli leping Ragn-Sellsiga. RMK on välja ehitanud teatud ettevalmistatud kohad, me teame kus need on ja on KeAga kooskõlastatud.

LN: Nädalavahetusel käisin ja leidsin hulgaliselt lõkkekohti ümber järve, ka soopoolsel küljel. Lõkkekohtade juures ka prügi.

HM: RMK oli vanasti teine mis praegu – ei ole rohkem jõudu. KKI-l on ka kohustus kalamehi, lõkkekohti ja kõike muud kontrollida. Tehke fotod ja andke meile teada, mis on toimunud. Ma käin isiklikult Uljastel harva, seda haldab Ida-Viru KKI.

HJ: Me saame küll info edasi anda, aga võimekust patrullida pole kellelgi, vabatahtlikult ei tee valvet enam keegi.

JA: Informeerida külastajaid läbi infostendide ja meedia.

RK: Ebaseaduslikud lõkkekohad tuleb regulaarselt ära koristada.

HM: Uus lõkkekoht tuleb kohe vana kõrvale.

JA: Ega kauged võõrad sinna rappa ei lähe, tuleks neid õpetada ja teada anda mis on ebaseadusliku tegevuse tagajärjed.

HJ: Teatud inimest ei koolita läbi infotahvli, on olnud erinevaid takistusi ülevalt poolt sisse tulekuks, kuid seda teed ei saa kinni panna.

AS: Nüüd on olukord käes peale metskondade likvideerimist, Sondast Jõhvi on 40 km, vanasti inimesed koristasid metsa, nüüd enam mitte.

RK: Kas olete ka kalameestega suhelnud, et neid taristu rajamisel kaasata.

HJ: Me ei ole nendega suhelnud otse, küsinud küll ja suhelnud, et kust tulete.

JA: Kalapüügi võistluste ajal (kord aastas traditsiooniline) anda infot ja teha ajurünnakuid.

LN: Kui RMK ei tea, et ümber järve prügi ja lõkkekohad – kas tänane koosolek on sisendiks ümber järve prügi ja lõkkekohtade likvideerimiseks?

HJ: Jah, meil on üle 60 objekti iga kolme loodusvahi kohta ja piirkonnad on suured, prügi palju, räägin metsaülemaga. Kui olukord on hull, siis teeme ära.

LN: Ka järgmise aasta RMK eelarvesse tuleks vahendeid planeerida.

HJ: jah

LN: Võiks panna prügi mahapanemise ja lõkke tegemise keelu piktogrammide mitmele poole ümber järve.

HJ: Võime panna küll nii palju kui kulub.

Otsustati: RMK käib lähiajal ja koristab ümber järve prügi ja ebaseaduslikud lõkkekohad ära. KKK planeeritakse piktogrammide ja kogu kaitseala tähistus, mis praegu puudub.

HM: Maja künka otsas on valmis. Miks ehitati – kelle kasutuses on? Sai ehitusõiguse, sest pidi olema ühiskondlikuks kasutuseks. Millal seda kasutada saab?

Riina Pomerants: Sihtotstarve on elamumaa. Seda, et see ühiskondlikuks kasutuseks tuleb, ei ole ehitusloas kirjas.

Sõidukeelu märk

LN: Kaitseala põhjatipus on tee ääres piktogrammide ja keelumärki tagapool. Keelumärki võiks olla ka alguses ja on vana ja kulunud, aitaks ka ühest, siis saab auto teharule jätta.

HJ: Seda võime ka teha. Aasta jooksul korjame hulgaliselt metallist juppe, mis on jäänud metsas maha lõigatud tähistest. Vaieldakse politseis liiklusmärkide standardsuuruse üle, kõike tehakse.

RK: Liiklusmärk peab standardile vastama.

HJ: Probleem on seal tõsine, tõkkepuu aitaks veidi ikka.

LN, RK: Oleme väga tõkkepuu poolt.

Otsustati: Keelumärk on kulunud. Uus paigaldatakse ettepoole piktogrammide juurde. Vajalik on tõkkepuu.

AS: Kas meie tänane jutt ei ole asendustegevus teemale fosforiit ja põlevkivi. Uljaste järvest ei jää midagi järgi, kui Sonda kaevandused lähevad käiku. Siis kõik muutub, Uljaste oos on unikaalne Pandivere kõrgustiku veekaitseala serv. Lõkkekohad ja parkimine on teise tähtsusega, kui eelnev teema. Alates 1995. a kui Uljaste kavaga alustati, ei ole kuskile jõutud, ma ei saa aru miks?

LN: 2011. a tehti KE, me tegeleme sellega edasi ja ministeerium otsustab, kuidas kompensatsioon leida. Tegeleme paralleelselt eeskirja ja kavaga, et eeskirja kinnitades kohe ka kava lõpetada.

Kujundusraied ja raja hooldus

LN: KE avalikustamise käigus tegi Looduskaitse Selts ettepaneku metsa hoolduseks.

HM: Omal ajal mäge hooldati, nüüd tehakse skv ja pv – las olla, kui seal on pärnasalu. Aga kui terve oos suurelt on kaitse all – palun hooldage tee äärtki, kaugemalt nagunii ei pääse läbi. Terve mägi on risus, avage vaade järvele ja koristage risu. Loota, et tee äärde tuleb uus liik, siis on see kaheldav.

RK: Mets on seal kohati väga ilus, ka lamapuidu poolest. See on ka Natura ala, kus meil on kohustused. Peame küll tagama külastustaristu ohutuse radade lähiümbrusest.

HM: me ei puutu lamapuitu, ma räägin jalalseisvatest, ohtlikest puudest.

HJ: Raja hoolduse käigus üldiselt lõikame jupi läbi rajale langenud puust ja see jääb maha. Uljaste puhul lõikavad enamasti kodanikud ise.

LN: (näitab fotot läbilõigatud peenemast puust) Käsivarrejämedused mahalangenud puud võiks tee äärest koristada täies ulatuses. Samuti rippu olevad puud. Sammaldunud lamapuit peab alles jääma.

HM: RMK raiskab ressursse, võiks ka puid müüa ja välja viia, mitte mädanema jätta.

HJ: Rajaäärsete puude koristamine - loodusvahid lõikavad jupi? Tegelikult puhkajad oma saagidega, mis alati autos on, lõikavad. Loodusvaht peab koostama akti – notid mõõdetakse ja võetakse arvele, meie rida on hooldada objekti ja kõik puit jääb maha. Kui oleks võimalik asja lihtsamalt lahendada, siis teeksime seda.

HM: RMK-l on saed, las korraldab metskond.

LN: Peab leidma kompromissi elupaigatüübi säilimise ja nende inimeste vahel, keda häirib „risus“ mets. Osa alast jääb kindlasti ka raja ääres looduslikum, osa rohkem puhastatud.

Sonda VV: Ettepanek on puhastada põõsarinnet vaadete avamiseks järve kaldalt, ka eemaldada võserikku ja vette langenud puid. Võiks kohe järve kalda äärest puhastada.

HM: Ka teisi avatud kohti võiks juurde teha, kaasake ka meid kes kohapealset olukorda tunnevad.

Sonda VV: Ettepanek on oosi kõrgeimasse tippu vaateplatvorm teha.

RK: Võiks kõige kõrgema punkti tähistada nt viit panna.

AS: Ettepanek – leidke mind ja Hillarit üles, teeme ühise matka Uljastele, kanjonorg on seal, oru põhjas vanasti olid taliteed. Järvel olid nõuka-ajal vesirattad, purjekad ja buss käis Kiviõlist otse, sadade kaupa oli inimesi järve kaldal.

LN: Võime teha välitööpäeva. Küsin, kes on pannud plekist riidekabiinid?

HM: Need on juba nõuka-ajal püstitatud. Raiete osas võtke meid ka juurde, me ei räägi metsa majandamisest aga leiame kompromissi. On tehtud erinevad võõndid – lepime kokku ka teatud mööndustes, et skv-s võiks ka mingit tegevust lubada.

LN: skv ei ole reservaat, teatud tegevused on lubatud, kuid riigil on ka kohustused Natura ja elupaigatüüpide osas – leiame lahenduse. HJ läheb teemaga RMKs edasi ja ootame siis tagasisidet.

HJ: Mina annan sõnumi edasi.

Otsustati: KKK planeeritakse radade hooldus laiemalt, vaatekoridorid. RMK-s arutatakse võimalusi peene lamapuidu eemaldamiseks raja äärest. Leitakse sobiv koht kõrgema tipu tähistamiseks.

LN: Kas on veel ettepanekuid?

Sonda VV: Kas nn Aafrika randa ametliku lõkkekohta rajamine oleks mõeldav?

HJ: Ühe koha rajamise suhtes ei ole probleemi, kui KKK näeb ette, et nii legendaarsesse kohta on vaja. Olen seda meelt, et eespool ei tahaks seda lõkkekohta näha, olgu ainult ujumiskoht.

LN: Seal rannas võib tulla teemaks vesilobeelia ja järv-lahnarohu kasvukohad. Peame hindama väärtusi ja siis saab otsustada, kuhu saaks lõkkekohta teha selle eemaldatava asenduseks.

HM: Mädajärve äärest läheb mudane rada, võiks olla laudrada ca 60 m, nagunii minnakse sinna. Enne lõkkeplatsi künkale jõudmist oleks ka vaja ca 10 m laudteed.

LN: RMK matkaraja ühe haru pealt satub inimene sinna, võiks olla küll laudtee jupike, vesi on üle põlve.

HJ: meile tuleks lähteülesanne ja teema KKKsse sisse, siis see on meile aluseks rahade taotlemisel.

Otsustati: KKK planeeritakse laudtee mädajärvele ja kaalutakse lõkkekohta rajamist.

Sonda VV: Kas võiks kaaluda rajada paadi vettelaskmise koht, et tagurdat käruga ja saad paadi vette lasta? Üks variant on vetelpääste tahvli juures.

JA: Kas slipp v lauter? Me ju jälgime, et ei läheks järvele mootorpaat. Praegu minnakse vette tee kurvi kohalt.

LN: Praegu head sellist kohta looduslikult ei ole. On lõunaosas aga seal eramaa silt. Vetelpääste tahvli juures plaanime parkimist keelata. Mõtleme KKK koostamise käigus selle läbi.

Sonda VV: Küsin piiranguid organiseeritud üritustele.

LN: Piirangud tulevad KE-st, seal on arvudeks ettevalmistatud kohas (tee, rada, parkla) 50 ja väljaspool ettevalmistatud kohti 30.

Sonda VV: Nt kui on kalapüügivõistlus, inimesi järvel 200 ja samapalju või rohkem kaldal, sisuliselt peaks triatlonid jms kooskõlastama või kui kool vastlasõitu tahab teha?

JA: Jah, ongi kooskõlastatud (v.a vastlasõit).

LN: Saaks ka selliselt teha, et lisame kavasse nn kelgunõlva (Janar – et on ajalooliselt kogukonna poolt kujundatud ja kasutatud). Siis saame selle lugeda ettevalmistatud kohaks. Kava koostamine on pooleli. Tänapäev oli huvigruppide koosolek, et saada teie mõtteid teada. Tuleb ka suurem avalik koosolek pärast KE kinnitamist. Tänapäev osalemise eest!

KESKKONNAAMET

ULJASTE MAASTIKUKAITSEALA KAITSEKORRALDUSKAVA KOOSTAMINE

Keskkonnaamet annab teada, et koostamisel on Uljaste maastikukaitseala kaitsekorralduskava.

Kaitsekorralduskavaga kirjeldatakse ala eesmärgiks olevaid loodusväärtusi, nende mõjutegureid ja kaitsemeetmeid ning koostatakse tegevuste tabel, kus vajalikud tegevused on määratletud koos tõenäolise läbiviimise aja ja maksumusega.

Kaitsekorralduskava eelnõu avalikustamise koosolek toimub 10. mail kell 15 Sonda rahvamajas (Lembitu 13).

Kohale on oodatud maaomanikud, kohalikud elanikud, ettevõtjad ja teised asjast huvitatud.

Kaitsekorralduskava eelnõuga saab tutvuda veebilehel www.keskkonnaamet.ee ning Sonda ja Rägavere vallavalitsuse kodulehel www.sonda.ee ja ragavere.kovtp.ee.

Lisainfo Liggi Namm, 325 8404,
liggi.namm@keskkonnaamet.ee.

www.optiungrupp.ee

OPTIKA
OPTIKUM OÜ

PRILLIKOMPLEKTID

35 €
75 €
95 €
125 €

Pakkumised kehtivad AR-kategooria klaaside (+/- 6,00 cül 2,00) ja raamide koostisel kuni 30.04.2017.

Nägemiskontroll optimeeritud prillide jaoks TASUTA.
Silmaarst vastuvõtule eelregistreerimine tel 332 7575.

Vabariigi Valitsus on 15.02.2017 teinud ettepaneku **sundühendamiseks** kaheksale Ida-Virumaa omavalitsusele: Kohtla, Kohtla-Nõmme, Toila, Iisaku, Alajõe, Mäetaguse, Tudulinna ja Iluka vallale.

Sel puhul toimub **TOILA, KOHTLA JA KOHTLA-NÕMME VALLAS 23. ja 24. aprillil 2017. a RAHVAKÜSITLUS**

Küsitluslehele kantakse koosmõju

"Kas teetate Alajõe, Iisaku, Iluka, Kohtla, Kohtla-Nõmme, Mäetaguse, Toila ja Tudulinna valla ühinemist ohiseks omavalitsuseks?" vastusevariantidega "jah" ja "ei".

Rahvaküsitlus viiakse läbi küsitluspunktides ja elektrooniliselt.

Toila vall:

Toila küsitluspunkt Toila vallamajas (Pikk 13a, Toila alevik) pühapäeval, 23. aprillil kell 10-18;

Voka küsitluspunkt Voka raamatukogus (Narva mt 2, Voka alevik) esmaspäeval, 24. aprillil kell 10-18.

Kohtla-Nõmme vall:

Kohtla-Nõmme küsitluspunkt Kohtla-Nõmme vallamajas (Kooli tn 6, Kohtla-Nõmme alevik) pühapäeval, 23. aprillil kell 10-18, esmaspäeval, 24. aprillil kell 10-18.

Kohtla vall:

Kohtla küsitluspunkt Järve küla Noortekeskuses (Järve küla 30, Kohtla vall) pühapäeval, 23. aprillil kell 10-18, esmaspäeval, 24. aprillil kell 10-18.

Elektroniline küsitlus toimub pühapäeval, 23. aprillil kell 10-22 veebileheküljel www.volis.ee. Elektronilises küsitluses osalemiseks on vaja esmaspäevasele ID-kaardile või mobiil-ID-kaardile.

Küsitluses saavad osaleda kõik küsitluse ajaks vähemalt 16aastaseks saanud elanikud, kes Eesti rahvastikuregistris on karnud elukoha andmete järgi elavad praegval asuajamisse kohaliku omavalitsuse üksuse territooriumil.

OOTAME AKTIIVSET OSAVÕTTU

Lugupidatud klient!
OÜ Järve Biogrupas teatab, et loogivõrgustikuga seotud tööde tõttu Kohtla-Järve Seda Arhivi linnaosas on 19. aprillil kell 9-17 veel välja lülitatud Ahtsa tee nr 37a, 37b, 44, Kiige tn majades nr 16-29, Sõpruse tn majades nr 64-82, kõikides Ahtsa tee mööda majades, Riiklikatka kinnistul.

Poleerimiseks või muudeks töödeks soovime teid pöörduda Ülevõtte- ja -kasvatustööde osakonda. Kõikidele klientidele on igal künnil võimalus pöörduda konsultatsiooni saamiseks telefonil 334 4004 või e-postil teel vastav@jarve.ee.

polvenauto

PIHUSTITE KONTROLL
ПРОВЕРКА ФОРСУНОК

7,- €

Probleemid diiselautoga?

Soovitame oma autol hoolikalt silma peal hoida ning lasta järgmiste murede ilmnemise korral autole viivitamatult diagnostika teha:

- probleemid käivitumisel,
- suurenenud kütusekulu,
- vähenenud võimsus,
- liiga tugev müra mootori töötamise ajal,
- väljalasketorust tulev must suits.

Polvenauto sertifitseeritud spetsialistid Arjom Masujan ja Povel Ljastiq teevad äärmiselt täpsusega kindlaks pihustite seisukorda ning hindavad nende remontimise või asendamise vajadust. Meie meistril on läbinud koolituse Digital Diesel BOSCHI keskkuses Moskvas ning teil on kõrge kvalifikatsioon. Tänu sellele saame pakkuda teepoolset soodsad hindu ning garantii oma teenuste kõrge kvaliteedi.

Tänapäeva autode diiselmootorid on saanud tänu oma suurele võimsusele, sädelekkusele ja efektiivsusele automanikoid suurepäraseid hinnanguid. Kaheldamata sõltub auto loomatu 90% kütuse etteandete seadmete funktsioneerimisest.

Polvenauto teenindustöökojas tehakse odavalt mehaaniliste pihustite ning firmade Common Rail Bosch, Denso, Delphi ja Siemens pihustite professionaalset diagnostikat.

Pihustite abil toimub tujuva surve all kütuse doseeritud pihustamine silindritesse. Pihustid avaldavad diiselmootori tööle vahetut mõju. Kui kas või üks neist komist ära on, hakkab kogu süsteem valesti tööle. Miks pihustid rikke lähevad?

Kõige sagedasem põhjus on mehaaniline kulumine. Samuti diislikütuse madal kvaliteet ning vesi ja pöid.

PERE OPTIKA

VÄGA HEAKS KIIDETUDI!
PÄIKENDATUD APRILLI LÕPUNI!
VÄGA HEAKS KIIDETUDI!

Pere Optikas kaks klaasi ühe hinnaga.

Kõik klaasid, märtle lõpuni!

IDLA PRILLIÄRI - Moleve 25, Kohtla-Järve, liida (tel 33 20 444, gsm 56 88 09 60, iidla@oponline.ee)
KOHTLA-JÄRVE PERE OPTIKA - Vironia Keskus

KESKKONNAAMET

ULJASTE MAASTIKUKAITSEALA KAITSEKORRALDUSKAVA KOOSTAMINE

Keskkonnaamet teatab, et koostamisel on Uljaste maastikukaitseala kaitsekorralduskava. Kaitsekorralduskavaga kirjeldatakse ala eesmärgiks olevaid loodusväärtusi, nende mõjutegurid ja kaitsemeetmeid ning koostatakse tegevuste tabel, kus väljalkud tegevused on määratletud koos täpse ajakohasusega ja maksumusega.

Kaitsekorralduskava eelnõu avalikustamise koosolek toimub 10.05.2017 kell 15 Sonda rahvamajas (Lembitu 13).

Kohale on oodatud maaomanikud, kohalikud elanikud, ettevõtjad ja teised asjast huvitatud.

Kaitsekorralduskava eelnõuga saab tutvuda Keskkonnaameti veebilehel www.keskkonnaamet.ee ning Sonda ja Rägavere vallavalitsuse kodulehtedel www.sonda.ee ja ragavere.kovtp.ee.

Lisainfo: Liggi Namm, 325 8404, liggi.namm@keskkonnaamet.ee.

Uljaste MKA
kaitsekorralduskava avalikkuse kaasamise koosolek
Sonda, 10.05.2017

Koosoleku juhataja: Liggi Namm, Keskkonnaameti kaitse planeerimise spetsialist

Osalejad: Elgi Mölder, Raivo Kalamees, Dietrich Olem, Erich Antik, Maire Mitt.

Protokollija: Riina Kotter, Keskkonnaameti kaitse planeerimise büroo juhtivspetsialist

Algus: 15.00

Lõpp: 16.20

Liggi Namm juhatab koosoleku sisse ja tutvustab kaitsekorralduskava (ettekannet).

Raivo Kalamees: Metsaala on lamapuitu ja oksid täis. Kas selle probleemiga on plaanis midagi ette võtta? Vaate võiks avada kuni vetelpääste kohani, mida ka varem kunagi tehtud on. Teed pole vaja soolata, see tuleks ära keelata. Seal kasvavad noored vahtrad, millel väärtust ei ole. Lamapuit, vanad lepad, mis on järve kukkunud, nendega tuleb ka tegeleda ja need sealt ära korjata. See on hullem järve umbe kasvamise põhjus kui muu.

Liggi Namm: Kui võsa võetakse, siis tuleb seda ka pidevalt teha. Praegu on vaatekoht valitud selline, kus inimesel on ohutu võimalus peatuda. Räägime vaate avamise ulatuse RMKga üle, arutame, kas vaateala saab pikendada. Puude järvest eemaldamisel on suurim probleem see, et kallas on tallamisõrn, probleem on, kuidas töid tehniliselt teostada.

Raivo Kalamees: Teine mõte on teha laudtee kahe järve vahele, Aafrika rannast otse üles. Ka seal võiks olla laudtee, kuna ka seal on märg pinnas.

Liggi Namm: RMK-l oli ühe variandina kaaluda ühest kohast rada lühem planeerida (Aafrika rannast Mädajärveni), kaalutakse raja rajamist kuivale pinnasele, mitte märjale alale. Sinna tuleb ka korralik viidastus ja inimesed ei pea ise märjast kohast ekslema. Planeerime kavaga ka 5 m ulatuses raja kõrvalt lamapuidu eemaldamist ja rajaäärse puhastamist, eemaldatakse noorem lamapuit ja ohtlikud puud. Alles jäetakse vanad sammaldunud tüved ja kuivanud puude tüükad, mis otseselt ohtu ei kujuta. Peened kuused, mis 5 m sisse jäävad, viiakse välja terves ulatuses. Töö on järgmise aasta plaani pandud ja RMK-ga ka räägitud.

Raivo Kalamees: RMK parkla taga võiks metsa puhastada, see ei ole ilus, kui kõik murdunud puud maha jäävad.

Liggi Namm: Parkla taguse ala puhastamist praegu ei ole planeeritud. RMK lihtsalt ühte metsa puhastama ei hakka, looduskaitseks seda teha ei ole vaja. Matkarada on teine asi, kuna see on taristu. Samas ei arva kõik, et selline metsaalune on kole. Me arutame, aga väga palju lootust parkla taguse osas ei anna. Majandusmetsas on loomulikult eesmärgiks metsa majandamine, aga

kaitseala sihtkaitsevööndis oleva metsa eesmärk ei ole puidutulu saada. Kaitsekorralduskavaga planeeritakse selliseid tegevusi, mis on vaja, et loodusväärtused säiliks. Kui parkla taga asuvat metsa ei puhastata, siis ükski loodusväärtus sellest ei kannata.

Dietrich Olem: Umbes kolm põlvkonda tagasi oli igal pühapäeval orkester kohal, olemas oli taristu, suur tantsupõrand, võrkpalliplats, kõik oli korras, seda meie silmad ei näe. Inimesed muutuvad ja ajad muutuvad, enam selliseid asju me ei näe.

Riina Kotter: Aega me tagasi ei pööra. Praegu on parim, mida me teha saame, rajada inimestele looduses puhkamise võimalusi, selleks me planeerime ka matkaradade rajamist.

Raivo Kalamees: Soomes ei ole prügikaste, kõik, mis loodusesse viiakse, see võetakse pärast kaasa. RMK peaks investeerima rohkem prügikastidesse. Praegu on prügi palju ja osades kohtades prügikaste ei ole. Prügikastid peaksid olema kaanega, muidu linnud ja loomad kisuvad prahti välja. Vaja on ka järelevalvet, jälgida kalastajate tegevust. Ühe prügikasti peaks lisama lõunaotsa maakonna piiril olevasse parklasse.

Liggi Namm: Me selle nõude, et prügikastid võiksid olla kaanega, saame lisada matkaraja projekti kooskõlastamisel. Me saame inspeksioonile teha veel märgukirja, et Uljastele tähelepanu pööratakse, kuna hooaeg on algamas.

Elgi Mölder: Mida planeeritakse kõige kõrgema tipuga? Meil oli planeeritud selle ala puhastamine, aga praegu jääb ära, me ei saanud kooskõlastust.

Liggi Namm: Tõenäoliselt midagi seal viida paigaldamise käigus puhastatakse, aga päris rada sinna ei planeerita.

Raivo Kalamees: Kas nüüd enam triatloni ei saa korraldada, kuna rahvaüritustel osalejate arvu vähendati?

Liggi Namm: Saab küll, on lihtsalt nõue, et üritus tuleb kaitseala valitsejaga kooskõlastada.

Raivo Kalamees: Kuidas on ehitamisega? Kas ma saaksin oma maale ehitada?

Liggi Namm: Piiranguvööndis on ehitamine Keskkonnaameti nõusolekul ehitamine lubatud. Selleks tuleb esitada taotlus. Iga koht ja ehitise suurus jms vaadatakse eraldi üle. Lisaks sellele, mis kaitsekorralduskavas on planeeritud, võivad eraisikud või organisatsioonid ka teatud töid teha. Nt võib nii korrastada parkla taga metsas olevat hauda. Kõik sellised tööd tuleb Keskkonnaametiga kooskõlastada (et teadmatusel loodusväärtused kahjustada ei saaks ja see on ka kaitse-eeskirjast tulenev nõue) ja ka maaomanik (RMK) peab olema teadlik.

Lisad: osalejate nimekiri

LISA 7. FOTOD

Kui ei ole märgitud teisiti, on fotode autor Liggi Namm

Foto 1. Uljaste järv (elupaigatüüp liiva-alade vähetoitelised järved (3110)). Autor Riina Kotter.

Foto 2. Mädajärv (elupaigatüüp huumustoitelised järved ja järvikud (3160))

Foto 3. Okasmetsad oosidel ja moreenikuhatistel (9060)

Foto 4. Elupaigatüübile siirdesoo- ja rabametsad (91D0*) vastav mets

Foto 5. Prügi ja ebaseaduslik lõkkekoht Uljaste järve ääres

Foto 6. Parklas asuv lõkkekoht

Foto 7. Matkaraja lõunapoolne ots

Foto 8. Olemasolevad piktogrammide matkaraja põhjapoolses otsas.

Foto 9. Matkaraja hoolduse käigus eemaldatav peen lamapuit

Foto 10. Laudtee rajamise koht

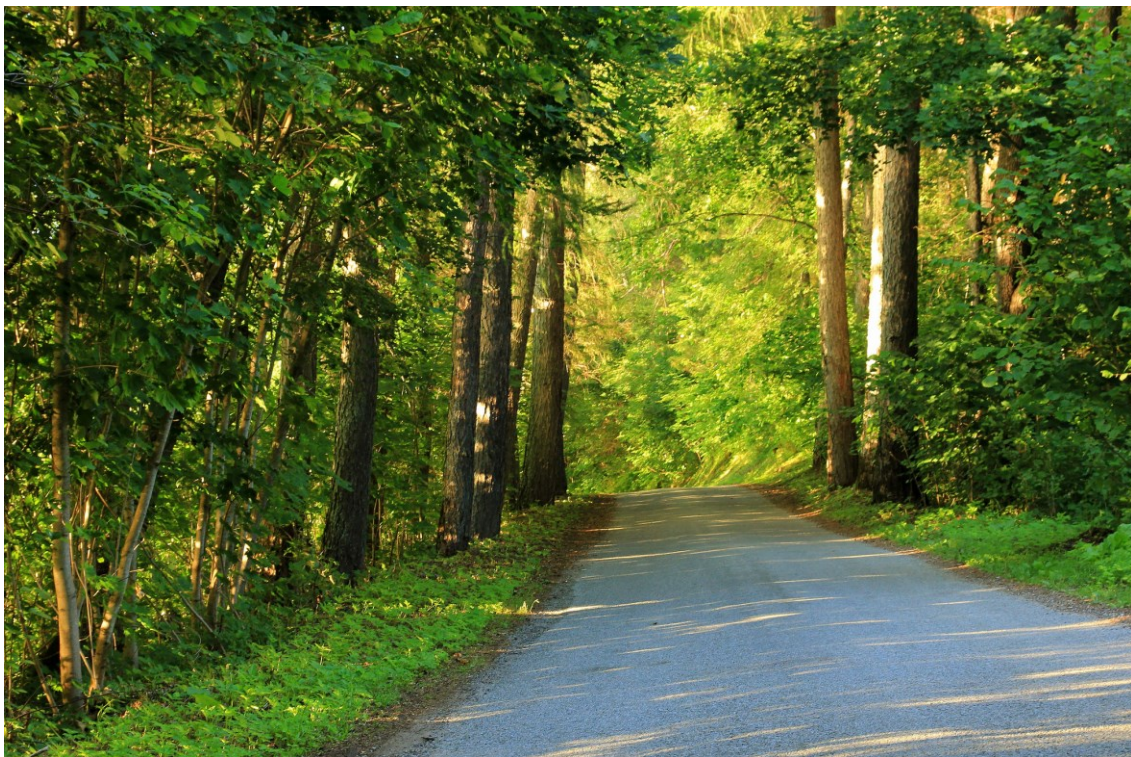

Foto 11: Vaade kaitseala läbivalt maanteelt. Autor: Riina Kotter.